

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Tereza Chadimová

Extradice

Diplomová práce

Olomouc 2015

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Extradice.“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.“

V Olomouci dne 27. 3. 2015

.....
Tereza Chadimová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat JUDr. Bronislavě Coufalové, PhD. za odborné vedení a konzultace při psaní této diplomové práce.

Obsah

Úvod	6
1 Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech.....	9
1.1 Mezinárodní justiční spolupráce a její podoby.....	10
1.2 Prameny mezinárodní justiční spolupráce.....	11
1.3 Subjekty mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech.....	12
1.4 Formy mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech	14
2 Pojem extradice	16
2.1 Prameny extradičního práva	16
2.2 Povinnost vydat	17
2.3 Materiální extradiční právo	17
2.4 Formální extradiční právo	20
3 Extradice v rámci Evropské unie.....	23
3.1 Zásada vzájemného uznávání	25
3.2 Prameny.....	25
3.3 Předání z jiného členského státu (§ 190 – 201 ZMJS).....	26
3.4 Předání do jiného členského státu (§ 202 – 221 ZMJS).....	27
3.5 Vnímání extradice na poli EU	28
4 Extradice mimo Evropskou unii	30
4.1 Multilaterální a bilaterální smlouvy	30
4.2 Kombinace jedné či více mnohostranných smluv a dvoustranné smlouvy.....	31
4.3 Převaha smluvní úpravy nad „soft law“	32
4.4 Vnímání extradice mezinárodním společenstvím	33
5 Extradice USA a ČR.....	35
5.1 Smlouva ČR a USA o vzájemném vydávání zločinců	35
5.2 Případ Kevina Dahlgrena	36
5.3 Úspěšnost žádosti o extradici pachatele	38
5.4 Extradice USA a jiné státy	39
5.4.1 Itálie	39
5.4.2 Velká Británie	40
5.5 Vnímání extradice USA	43
6 Extradice s ohledem na spolupráci s mezinárodními trestními soudy a tribunály	45
6.1 Předání osob	46

6.2	Mezinárodní trestní soud	48
6.3	Vnímání extradice na poli mezinárodních soudů	50
	Závěr	51
	Zdroje	54
	Shrnutí	61
	Abstract.....	61
	Seznam klíčových slov	62
	Key words.....	62
	Příloha č. 1: Nepřípustnost vydání dle ZMJS.....	63
	Příloha č. 2: Přehled hlavních mnohostranných smluv týkající se extradice	65
	Příloha č. 3: Přehled dvoustranných smluv týkající se extradice	66

Úvod

Dne 1. 1. 2014 nabyl v České republice účinnosti zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Došlo tak poprvé ke sjednocení úpravy té oblasti trestního práva, jež je ovlivněna členstvím České republiky (dále jen „ČR“) v Evropské unii (dále jen „EU“) a množstvím platných a závazných mezinárodních smluv stanovujících pravidla mezinárodní spolupráce či zakládajících mezinárodní soudní dvory a tribunály. Mezinárodní justiční spolupráce představuje významnou kapitolu trestního práva, jehož právní úprava byla odnepaměti rozdělena pouze na dva druhy předpisů – kodex práva hmotného a procesního. Postupem času došlo k oddělení specifických úprav do zvláštních zákonů, jako tomu je například u zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) či u zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech je palčivou otázkou moderní doby, ČR si uvědomila nutnost jasné právní úpravy poskytující jednoznačné vodítko při postupu v rámci extradičních řízení, kdy je více než žádoucí vymezit právní úpravu této problematiky v samostatném zákoně. Zákon o mezinárodní justiční spolupráci se snaží uceleně a přehledně zakotvit platnou právní úpravu, jež má dávat orgánům činným v trestním řízení efektivní nástroje k přeshraniční spolupráci.

Diplomová práce je analýzou nové právní úpravy s ohledem na její jasnost, přehlednost a efektivitu, v jejímž rámci bych chtěla posoudit, zda by některé části zákona neměly de lege ferenda zaznamenat jistých změn, které se pokusím v závěru práce vymezit.

Vzhledem k objemu problematiky mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních, který nekoresponduje s rozsahem diplomové práce, je práce úžeji a podrobněji zaměřena na extradici jako jednu z nejkontroverznějších forem mezinárodní justiční spolupráce. V současné době je veřejnost často překvapena případy úspěšných či neúspěšných extradičních řízení, jejich průběhem a zajímavými okolnostmi je provázejících. Příkladem mohu zmínit asi nejznámější případ Viktora Koženého, kdy o jeho vydání z Bahamských ostrovů k trestnímu stíhání žádala současně ČR a Spojené státy americké (dále jen „USA“), či velmi aktuální případ Kevina Dahlgrena. Tyto mediálně známé kauzy ovšem nejsou jediné. Ministerstvo spravedlnosti každoročně řeší velké množství případů možné extradice ze zahraniční. Realizace těchto vydání je nejistá, ovšem nikoliv předem vyloučená. České úřady totiž za poslední dva roky uspěly se žádostí o vydání osmi lidí z USA, při extradici z

Ukrajiny, Venezuely a Moldávie shodně po dvou lidech a při vydání jedné osoby z Kanady.¹ Dále došlo k vydání z Panamy² a Argentiny.³

V této práci se budu zabývat výzkumnou otázkou, zda je extradice skutečně účelným nástrojem sloužícím k dosažení spravedlnosti v případě, kdy se pachatel uchýlí k útěku ze země, kde se dopustil trestného činu. Budu vycházet primárně z české právní úpravy, rovněž zapracuji legislativu zahraniční, jež poskytne mé práci cenná a zajímavá fakta. Dále se chci při psaní práce inspirovat zkušenostmi zahraničních států při řešení jejich vlastních vydávacích řízení, kdy jejich postoj k extradiční, a jejich případná vstřícnost k vydávání pachatelů, spoluutváří globální názor na přípustnost a proveditelnost vydávání. Dalším bodem mého zkoumání bude také srovnání vydávání občanů na platformě mezinárodních soudů, kdy ČR spadá do jurisdikce nejedné soudní instituce.

Diplomovou práci člením do šesti kapitol, kdy se v první kapitole budu obecně zabývat pojmem mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech a jejím podobám, pramenům, subjektům působícím na tomto poli a jednotlivým formami této spolupráce. Druhá kapitola bude hlavním jádrem práce, kdy bude vymezen pojem extradice, úprava extradičního práva, podmínky vydávání a definováno materiální a formální extradiční právo. Další kapitoly budou úžeji zaměřeny na extradiční mezi členskými státy Evropské unie na základě evropského zatýkacího rozkazu a na vydávání mezi státy, jež členy unie nejsou. Právní úpravou vydávání mezi ČR a USA se budu zabývat v samostatné kapitole, jelikož budu analyzovat výše zmíněný případ Kevina Dahlgrena. Šestá kapitola bude orientována na extradiční v souvislosti se spoluprací s mezinárodními trestními soudy a tribunály. Při psaní použiji popisnou a analytickou metodu, s výrazným přispěním metody komparační.

Ke zpracování této práce bude klíčovým zdrojem zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních a k němu již vydaný komentář, jenž mi bude hlavním zdrojem, jelikož v této oblasti se nenachází dostatek relevantní a aktuální česky psané literatury. Při zpracování mezinárodně orientovaného tématu je nezbytné zohlednit mezinárodní smlouvy a předpisy Evropské unie.

¹VACULÍK, Radim. *Dahlgren je v americkém vězení už rok a půl, Česko doufá v jeho vydání*. [online]. novinky.cz, 14. listopadu 2014 [cit. 12. 1. 2014]. Dostupné na <<http://novinky.cz/krimi/353476-dahlgren-je-v-americkem-vezeni-uz-rok-a-pul-cesko-doufa-v-jeho-vydani.html>>.

²Mezinárodní sekce Ministerstva spravedlnosti ČR. *Panama vydala historicky prvního odsouzeného do České republiky* [online]. novinky.cz, 2. října 2014 [cit. 27. 3. 2015]. Dostupné na <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=2375&d=338397>>.

³Tiskový odbor Ministerstva spravedlnosti ČR. *Argentina vydala odsouzeného do České republiky* [online]. portal.justice.cz, 11. listopadu 2014 [cit. 27. 3. 2015]. Dostupné na <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=2375&d=339228>>.

Na základě této koncepce práce, za použití výše nastíněných metod a zdrojů, se pokusím zhodnotit efektivnost extradice jakožto nástroje mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech.

1 Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech

V současné době vliv globalizace ovlivňuje skoro veškeré dění okolo nás. Jedním z jejich projevů je neustále narůstající přeshraniční kriminalita. S tímto nesporným faktem začínají být státy srozuměny. V rámci povinnosti pečovat o bezpečnost svých občanů jsou nuceny učinit potřebné kroky k zajištění náležité mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech.

Touto problematikou se zabývá jak **trestní právo mezinárodní**, které chápeme jako *normy vnitrostátního práva, které jednostranně upravují prostorovou působnost trestních zákonů jednotlivých států vzhledem k zahraničí a také mezinárodní právní pomoc v trestních věcech*⁴ (v ČR najdeme příslušnou úpravu zejména v zákoně č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních – dále jen „ZMJS“), tak i **mezinárodní právo trestní**, které je *tvořeno mezinárodními smlouvami (zejména mnohostrannými, popř. Též dvoustrannými), které stanoví pro smluvní státy (a pouze pro ně) povinnost stanovit trestnost určitých činů ve vnitrostátním právu (kriminalizace), vytvořit právní předpoklady pro postih (jurisdikce), popř. umožnit extradici a další formy justiční spolupráce mezi státy.*⁵ Nutné je ovšem také odlišovat **mezinárodní trestní právo**, kdy jde o *individuální trestní odpovědnost fyzických osob za zločiny podle mezinárodního práva, bez ohledu na jejich trestnost ve smyslu práva vnitrostátního.*⁶

Tato oblast je velmi výrazným způsobem ovlivněna dvěma zásadami. Jde o zásadu vzájemnosti a zásadu ochrany zájmů daného státu (ČR), které jsou v českém právním prostředí vyjádřeny v ZMJS v § 4 (zásada vzájemnosti) a v § 5 (ochrana zájmů ČR).

Zásadu vzájemnosti můžeme samozřejmě spatřovat v každé mezinárodní smlouvě, ovšem je klíčová i pro případy, kdy příslušná smlouva mezi státy neexistuje. V tomto případě státy jednájí na základě faktické vzájemnosti, skrze tzv. ujištění o vzájemnosti, což chápeme jako závazek jednoho státu vůči druhému státu, že v obdobných případech se oba dva státy budou chovat stejně. V § 2 písm. f) ZJMS⁷ je přímo definováno, co se dle zákona chápe pod zárukou vzájemnosti.

Zásada Ochrany zájmů státu (ČR) naproti tomu představuje záruku, že nebude

⁴HENDRYCH, D. a kolektiv. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 423.

⁵KLOUČKOVÁ, Světlana. FENYK, Jaroslav. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2005. s. 28-29.

⁶KRATOCHVÍL, Vladimír. *České trestní právo hmotné a procesní v evropském právním prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, tisk: Tribun EU, 2009. s. 16-17.

⁷*Ujištění ministra spravedlnosti, že bude vyhověno obdobné žádosti cizího státu podané za obdobných okolností; ujištění příslušného cizozemského orgánu, že bude vyhověno obdobné žádosti České republiky podané za obdobných okolností; nebo prohlášení ministra spravedlnosti o vzájemnosti ze strany cizího státu.*

docházet k mezinárodní spolupráci, která by mohla poškodit významný chráněný zájem státu, například z důvodu, že by dané jednání bylo v rozporu s ústavním pořádkem či s jinou významnou zásadou, na které stát musí bez výhrady trvat.⁸ V tomto případě nepřípustnosti by příslušný orgán musel spolupráci odmítnout.⁹

1.1 Mezinárodní justiční spolupráce a její podoby

Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech je pojmem širokým, zahrnuje celou řadu úkonů, jenž více či méně přímo napomáhají dosáhnout podezřelého, bez ohledu na hranice států. V Českém prostředí tento pojem dříve nebyl používán, namísto toho, před účinností ZMJS, byl využíván pojem „právní styk s cizinou“, kdy úprava se nacházela v trestním řádu, části čtvrté, hlavě XXV.¹⁰ Obsahově ji navíc můžeme chápat dvěma způsoby. Jde o tzv. horizontální spolupráci, čili součinnost poskytovanou jedním státem druhému státu při uskutečňování jeho trestní pravomoci, a tzv. vertikální spolupráci, což vyjadřuje součinnost poskytovanou státem mezinárodnímu trestnímu soudu nebo tribunálu při výkonu jemu svěřené pravomoci. Dále se nám obsahově dělí mezinárodní justiční spolupráce na dvě části; tj. na samotnou mezinárodní justiční spolupráci zahrnující pouze formy styku mezi orgány a na vlastní výkon spolupráce.¹¹

Samotný pojem mezinárodní justiční spolupráce vysvětluje dále například D. Fontanaud, který říká, že mezinárodní justiční spolupráci můžeme chápat jako spolupráci *mezi jedním státem dožadáným – v trestním řízení, které probíhá v jiném státě – státě dožadujícím, jenž o tuto spolupráci žádá, a které pokrývá všechny druhy spolupráce mezi justičními systémy více států v oblasti trestní.*¹² Jde o vzájemnou pomoc a spolupráci mezi justičními orgány různých států, státem dožadujícím a dožadáným, která funguje skrze komunikaci a spolupráci. Jde o *pomoc poskytovanou jedním státem druhému státu při uskutečňování jeho trestní pravomoci*¹³, která se uskutečňuje na základě podnětu (žádost, dožádání) a ke které může docházet různými podobami:

1. Diplomatický styk. Tato spolupráce je charakteristická tím, že k uskutečnění

⁸§ 5 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

⁹NOVOTNÁ, Jaroslava. *Manuál státního zástupce a soudce pro postup v právním styku s cizinou ve věcech trestních*. První díl. Praha: LexisNexisCZ s.r.o., 2007. s. 38-39.

¹⁰KUBÍČEK, Miroslav. PŘEMYSL, Polák. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. s. 2(§ 1).

¹¹NOVOTNÁ: *Manuál státního zástupce ...* s. 12-14.

¹²KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 47.

¹³POLÁK, Přemysl. KUBÍČEK, Miroslav. *Vybrané koncepční změny obsažené v návrhu zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních*. [online]. ok.cz [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <http://ok.cz/iksp/docs/aidp_121018.pdf>, s. 2.

spolupráce dochází díky *zvláštnímu aktu diplomatického zastoupení dožadujícího státu na ministerstvu zahraničních věcí dožádaného státu, akreditovaném ve státě dožadující.*

2. **Konzulární styk** je případ výjimečné spolupráce na základě mezinárodní smlouvy, kdy je spolupráce mezi justičními orgány různých zemí zprostředkovávána konzulem.
3. **Meziministerský styk** je příznačný spoluprací mezi státy skrze ministerstva spravedlnosti obou států.
4. **Přímý styk** je spolupráce na základě bezprostředního styku justičních orgánů mezi oběma zeměmi, které patří buď mezi členské státy EU (v těchto případech nejčastější podoba justiční spolupráce) či mezi státy, kterým tuto podobu spolupráce umožňuje mezinárodní smlouva, kterou jsou vázáni.¹⁴

1.2 Prameny mezinárodní justiční spolupráce

Jelikož na úseku mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech jednájí orgány činné v trestním řízení, které chápeme jako státní orgány, celá tato oblast je podrobena zásadě, že státní moc lze uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví (č. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod).¹⁵

Úprava mezistátní justiční spolupráce vyplývá zejména z mezinárodních norem, mezi nejdůležitější patří mnohostranné smlouvy včetně jejich dodatkových smluv (protokolů) včetně prohlášení a výhrad k daným smlouvám (tzv. materiální pojetí mezinárodní smlouvy viz § 3 odst. 1 instrukce Ministerstva spravedlnosti čj. 81/2002-MO-J/14 a čl. 2 odst. 2 až 4 pokynu obecné povahy poř. č. 1/2005).¹⁶ Tyto smlouvy spadají do režimu čl. 10¹⁷, resp. čl. 49 písm. a) a e) ústavního zákon č. 1/1993 Sb., Ústavy ČR.¹⁸ Dále je mezinárodní justiční spolupráce ovlivněna vnitrostátním právem. Ústava ČR v čl. 10 stanovuje subsidiární charakter národního práva ve vztahu k mezinárodním smlouvám.¹⁹ V ČR mezinárodní justiční spolupráci upravuje nově od 1. 1. 2014 zákon o mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech (dále jen „ZMJS“) Do tohoto data se úprava vyskytovala v zákoně č. 141/1961 Sb., o

¹⁴KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 44-45.

¹⁵Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶NOVOTNÁ: *Manuál státního zástupce ...* s. 14-15.

¹⁷*Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.*

¹⁸*K ratifikaci mezinárodních smluv upravujících práva a povinnosti osob,(...) a o dalších věcech, jejichž úprava je vyhrazena zákonu, je třeba souhlasu obou komor Parlamentu.*

¹⁹KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 44.

trestním řízení soudním (dále jen „TŘ“), konkrétně v hlavě XXV., § 375 - § 460 pod pojmem právní styk s cizinou. Tato vnitrostátní úprava se podpůrně využije v případech, kdy vůbec neexistuje zvláštní úprava mezinárodní smlouvou. Aplikace ZMJS je upravena v § 3 ZMJS, kdy je určena specialita tohoto zákona vůči TŘ a také je přímo zakotveno, že dle ZMJS se postupuje v případě, že mezinárodní smlouva nestanoví jinak. Nutné je také připomenout speciální ustanovení mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách, které jsou součástí ústavního pořádku.²⁰

V neposlední řadě jsou prameny v tomto sektoru ovlivněny také působením Evropské unie (dále jen „EU“), kdy ČR, jakožto její člen, je povinna dodržovat závazky plynoucí z jejího členství, spočívající mimo jiné v harmonizaci právních předpisů jí vydávaných. Česká právní úprava mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech s jinými členskými státy (část pátá, § 185 a násl. ZMJS) je odrazem Rámcového rozhodnutí 2002/465/SVV, jež bylo přijato jako opatření EU za účelem boje proti terorismu²¹, a mělo zaplnit mezeru v době, kdy se EU zdálo tempo ratifikací Úmluvy o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy, jež upravuje předmětnou oblast, velmi pomalé. Z tohoto důvodu Rámcové rozhodnutí zahrnuje dílčí úpravy úmluvy. EU tak doufalo, že dojde k rychlejší aplikaci žádoucích ustanovení. V případě ČR tomu tak nebylo, jelikož samotná Úmluva vstoupila v platnost již 12. 6. 2006,²² čili dříve, než došlo k implementaci Rámcového rozhodnutí.²³

Shrnu-li výše uvedené, subjekty vykonávající mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech musí při aplikaci pramenů nejprve zjistit, zda je vztah ČR a druhého státu upraven mezinárodní smlouvou, která je v ČR přímo použitelná (viz výše Ústava ČR). Následně musí smlouvu aplikovat, užít ji přednostně před vnitrostátním právem ČR. V případě, že smlouva mezi státy neexistuje, postupuje se dle vnitrostátního práva, kdy se klade zejména důraz na zásadu vzájemnosti.²⁴

1.3 Subjekty mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech

Existence a činnost subjektů činných na úseku mezinárodní justiční spolupráce je upravena vnitrostátním právem jednotlivých států. Ovšem v případě, že jsou sjednány mezinárodní smlouvy, orgány příslušné k provádění spolupráce v této oblasti jsou často

²⁰KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 8 (§ 3).

²¹Rámcové Rozhodnutí Rady 2002/465/SVV ze dne 13. června 2002, o společných vyšetřovacích týmech, bod 7. preambule.

²²Úmluva č. 55/2006 Sb. m. s., o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie ze dne 29. května 2000.

²³KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 583-584 (§ 185).

²⁴NOVOTNÁ: *Manuál státního zástupce ...* s. 15-28.

určeny samotnou smlouvou, buď jejich přímým definováním příslušným ustanovením textu (bilaterální smlouvy), či prostřednictvím prohlášení k mnohostranným úmluvám (např. čl. 24 Úmluvy o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy EU), kdy strany smlouvy v souvislosti s ratifikací identifikují tyto subjekty.

V ČR ZMJS uvádí mezi subjekty působící v dané oblasti státní justiční orgány (**Judicial Authority**), kterými chápe soud (okresní, krajský, vrchní soud – viz § 12 odst. 3 a 4 TŘ) nebo státní zastupitelství (všechny stupně - viz § 12 odst. 5 TŘ). Tyto orgány jako jediné mohou o úkon v oblasti mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech požádat.

Dále mezi subjekty patří ústřední orgány pro mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech (**Central Authority**), kterými jsou dle zákona Ministerstvo spravedlnosti a Nejvyšší státní zastupitelství. Tyto orgány vystupují navenek za ČR, jsou oprávněny zprostředkovávat komunikaci s cizími státy a mezinárodními organizacemi.²⁵

Dle praxe v ČR provádí mezinárodní justiční spolupráci zejména Nejvyšší státní zastupitelství (přípravné řízení trestní), Ministerstvo spravedlnosti (řízení před soudem a extradice) a také dochází k přímému právnímu styku mezi justičními orgány (v rámci Evropské unie), ojediněle pak prostřednictvím orgánů Ministerstva zahraničních věcí (velvyslanectví, konzuláty).²⁶

V ČR druhá část ZMJS dále zahrnuje úpravu styčných soudců a státních zástupců (hlava IV, § 35 ZMJS), rovněž dále institucí vytvořených Evropskou unií, jako je Evropská soudní síť (hlava III, § 34 ZMJS) a Eurojust (hlava II, § 21 – 33 ZMJS), jejichž členové jsou významnými subjekty na poli mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech:²⁷

V hlavě II je tedy upraveno zastoupení ČR v Eurojustu, což je Evropská jednotka pro soudní spolupráci, který byla zřízena rozhodnutím Rady 2002/187/SVV. Jednotka má za cíl posílit boj proti závažné trestné činnosti. Hlava stanoví základní zákonný rámec pro výkon jeho činnosti. V rámci Eurojustu působí národní členové, asistenti národních členů, zástupce národních členů, styční zástupci a národní korespondenti.²⁸

V § 27 a násl. je prováděn článek rámcového rozhodnutí 2009/426/SVV, který upravuje fungování národního koordinačního systému Eurojustu, jenž má za úkol zabezpečit koordinaci justiční spolupráce ve věcech trestních a usnadnit plnění úkolů Eurojustu. Fungování národního koordinačního systému Eurojustu zajišťují osoby realizující tuto funkci.

²⁵KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 3-4 (§ 2).

²⁶KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 44-45.

²⁷Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸Důvodová zpráva ministerstva spravedlnosti k zákonu č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, s. 24-26.

Jsou jimi národní členové (dočasně přidělené k Eurojustu, jmenovaní ministrem spravedlnosti na návrh nejvyššího státního zástupce z řad státních zástupců přidělených k výkonu funkce k Nejvyššímu státnímu zastupitelství.), národní korespondenti (odpovídají za řádné fungování národního koordinačního systému Eurojustu) a kontaktní body justičních sítí vytvořených pro účely justiční spolupráce v trestních věcech.²⁹

V hlavě III ZJMS je upravena Evropská justiční síť, jež charakterizujeme jako síť kontaktních osob, kterými jsou ve svých členských státech soudci, státními zástupci, pracovníci ministerstev spravedlnosti apod. Tyto osoby napomáhají fungování justiční spolupráce v rámci Evropské unie. Evropská justiční síť byla založena společnou akcí 98/428/SVV ze dne 29. června 1998, jež byla přijata Radou, a která byla novelizována rozhodnutím Rady 2008/976/SVV 16. prosince 2008. Přestože tyto akty ještě nebyly implementovány do Českého právního řádu, již nyní je vytvořena fungující síť, již tvoří státní zástupci Nejvyššího státního zastupitelství a pracovníci Ministerstva spravedlnosti.³⁰

V ČR se mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech věnují také dle § 35 ZMJS styční soudci a styční státní zástupci, jež jmenuje ministr spravedlnosti. Jde o osoby, které jsou vyslány z ČR do vybraného cizího státu dle společné akce 96/277/JHA z 22. dubna 1996, jež vytváří rámec pro výměnu styčných soudců a státních zástupců. Tyto osoby mají přispívat k rychlosti a efektivnosti spolupráce ČR a daného státu.³¹

Policejní orgány (ve smyslu § 12 odst. 2 TR), celní orgány i orgány daňové správy nepatří mezi subjekty mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních, ovšem neodmyslitelně napomáhají jejímu průběhu³², kdy například jimi prováděná operativní spolupráce (např. mezinárodní policejní spolupráce) je více než významná. Navíc je upravena možnost, kdy samotné policejní orgány mohou požádat justiční orgán (pokud shledají potřebnost jejich spolupráce), aby mohly vykonat příslušný úkon. *Podnět k vyžádání mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních mohou dát též strany trestního řízení.*³³

1.4 Formy mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech

Jedno z rozdělení forem mezinárodní spolupráce se nabízí v samotném ZMJS. Pro účely mé práce budu vycházet z tohoto dělení. Zákon v části třetí vyčleňuje tyto formy:

²⁹Důvodová zpráva ministerstva spravedlnosti k zákonu č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, s. 26.

³⁰Tamtéž, s. 28

³¹Tamtéž, s. 29.

³²NOVOTNÁ: *Manuál státního zástupce ...* s. 15.

³³KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 3-4 (§ 2).

1. právní pomoc;
2. extradiciční řízení;
3. předání a převzetí trestního řízení;
4. uznání a výkon cizozemských rozhodnutí v ČR a zajištění výkonu rozhodnutí soudů ČR v cizině;
5. průvoz osob v rámci jednotlivých forem mezinárodní spolupráce.³⁴

Jiná dělení se liší dle jednotlivých teoretiků. Například Polák a Kubíček ve svém článku zmiňují klasické čtyři formy mezinárodní právní pomoci v trestních věcech (v širším smyslu), a to:

1. vydávání (extradice);
2. právní pomoc v užším smyslu;
3. předání/převzetí trestního řízení;
4. uznávání a výkon cizozemských rozhodnutí.³⁵

Další dělení je dle B. S. Willebranda, který na základě úmluv Rady Evropy dělí mezinárodní justiční spolupráci na extradici a ostatní formy právní pomoci.³⁶ Dle něj je dostačující toto dvojí dělení, jelikož *mezi oběma instituty je zásadní rozdíl, který spočívá nejen v otázce smyslu obou institutů, ale zejména v druhu použitého řízení a v tom, že extradice činí hluboké zásady do lidských práv.*³⁷

Rovněž D. Fontanaud je zastáncem jiného členění mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech. Uvádí rovněž dvojí dělení - na vzájemnou justiční pomoc (viz citovaná charakteristika mezinárodní justiční spolupráce výše) a na extradici, kterou charakterizuje jako *řízení, v němž dožadovaný stát vydá osobu zatčenou na jeho území státu dožadovanému, jenž vyžaduje její přítomnost pro účely zahájení trestního řízení nebo výkonu trestu.*³⁸

Jak je patrné z nejrůznějších členění forem mezinárodní justiční výše, extradice je její významnou složkou dle každého z autorů. Proto bude právě extradice předmětem mého dalšího zkoumání.

³⁴Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

³⁵POLÁK, Přemysl. KUBÍČEK, Miroslav. *Vybrané koncepční změny obsažené v návrhu zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních*. [online]. ok.cz [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <http://ok.cz/iksp/docs/aidp_121018.pdf>

³⁶KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 46-47.

³⁷Tamtéž s. 47.

³⁸KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 47.

2 Pojem extradice

*Jak H. Grotius vždy uváděl, každý stát je povinen buď trestat, nebo vydat stíhajícímu státu jednotlivce, který se zdržuje na jeho území a který spáchal trestný čin v cizině.*³⁹ V současné době dochází v moderním světě k požadavku kooperace nejen mezi různými trestními jurisdikcemi jednotlivých celků v rámci jednoho států (USA), ale také v souvislosti s globalizací a snadným cestováním napříč zeměmi na poli suverénních státních celků navzájem.⁴⁰ Kooperace na poli extradice je nedílnou součástí vývoje mezinárodní spolupráce států.

Extradice neboli vydávání je proces, při kterém dochází k odevzdání osoby, která se nachází na území dožádaného státu (je v jeho jurisdikci), států dožadujícímu, jehož orgány jsou příslušné k trestnímu stíhání této osoby nebo k vykonání trestu, který již byl pravomocným a vykonatelným rozsudkem soudu uložen ze státu, na jehož území se nachází. Účelem je zamezení případů, kdy pachatel tím, že odcestuje do jiného státu, odvrátí výkon spravedlnosti.

Vydávání zahrnuje několik postupů, jejichž účelem je buď vyžádání obviněného či vydání obviněného či jiné postupy, které s vydáváním souvisí.

1. Jsou jimi postupy prováděné za účelem vydání obviněného z cizin na základě mezinárodního zatýkacího rozkazu vydaného příslušným cizozemským orgánem včetně řízení souvisejících
2. a s nimi postupy související s vydáním, na příklad rozšíření vydání téže osoby i na jiný trestný čin či průvoz územím státu pro účely trestního řízení v cizině.⁴¹

2.1 Prameny extradičního práva

Úprava extradice vychází předně z pramenů mezinárodní práva veřejného. Mohou jimi být jednak smlouvy bilaterální, rovněž také smlouvy multilaterální; smlouvy, které se zabývají výlučně extradicí či komplexně justiční spoluprací, nebo může jít též o smlouvy, které se věnují určitému typu zločinnosti, a v rámci dané smlouvy je extradiční řízení speciálně upraveno (například smlouvy týkající se psychotropních látek, pornografie, apod.).⁴² V právních řádech států se nachází také vnitrostátní normy, které obecně upravují proces

³⁹KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 49.

⁴⁰KUHN, K. Extradition from the United States of American Citizens under Existing Treaties. *The American Journal of International Law*, 1937, vol. 31, no. 3, s. 476.

⁴¹KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 49-52.

⁴²Tamtéž, s. 52.

extradičního řízení. Tato úprava může být jednak upravena samostatným zákonem zaměřeným na mezinárodní justiční spolupráci (jak má ČR od 1. 1. 2014), či může být upravena v trestním řádu (česká právní úprava do 31. 1. 2013).

2.2 Povinnost vydat

Jelikož vydání pachatele je velmi závažný krok vůči suverenitě státu a také rovněž vůči samotné osobě, které vydání hrozí, je více než vhodné, aby státy měly tento proces upravený mezinárodní smlouvou, jež stanoví okruh trestných činů, kdy státy budou povinny pachatele vydat. V případech, kdy mezinárodní smlouva neexistuje, je možné realizovat extradici jen zcela výjimečně, a to na základě podmínek, které by byly jinak obsaženy v extradiční smlouvě těchto států⁴³ při zohlednění vnitrostátních předpisů a základních principů vydávacího řízení, mezi které patří princip nepřípustnosti vydávání vlastních občanů, princip oboustranné soudní trestnosti činu, princip vzájemnosti, princip speciality, princip zákazu reextradice bez souhlasu původního vydávajícího státu, princip nepřípustnosti vydávání pro rozpor se zájmy vydávajícího státu a princip subsidiarity.⁴⁴

Mezinárodní smlouva je projevem vůle stran, který stanoví tzv. materiální (hmotný) prvek extradice, materiální hmotné extradiční právo. Smlouva ovšem také stanovuje formální (procesní) prvek extradice, což jsou určité procesní podmínky a opatření, které je nutné splnit, aby extradice mohla být v praxi realizována.

2.3 Materiální extradiční právo

Hmotné právo extradiční určuje základní podmínky vydávání, kterými závazně stanoví trestné činy podléhající extradici a trestné činy vyloučené z extradice.

Mezi trestné činy, ke kterým se váže možné extradiční řízení, patří ty nejzávažnější trestné činy. Seznam takovýchto trestných činů bývá zakotven ve smlouvách formou obsáhlého výčtu trestné činnosti (enumerací zásada) nebo naopak smlouvy mohou za extradiční určit všechny trestné činy s výjimkou těch méně závažných (eliminací zásada). V současné praxi je okruh extradičních trestných činů stanoven skrze určené podmínky oboustranné trestnosti a hranice trestní sazby či výše uloženého trestu (často jeden rok nebo trest přísnější, tak tomu je například dle českého právního řádu či dle Evropské úmluvy)⁴⁵ Českou úpravu stanovení trestných činů podléhajících vydání najdeme v § 90 ZMJS. Dané

⁴³KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 51.

⁴⁴NOVOTNÁ: *Manuál státního zástupce ...* s. 67-69.

⁴⁵KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 53.

určení lze považovat za *základní definici extradičního trestného činu (extradible offence)*, jež se uplatní v případě vydání na *bezesmluvním základě* či na *základě mezinárodní smlouvy, která sama definici extradičního trestného činu neobsahuje*.⁴⁶

Smlouvy upravující extradici často stanoví typy deliktů, u kterých je extradice vyloučena (trestné činy vyloučené z extradice). Je tomu například u trestných činů, u kterých hrozí v dožadujícím státu trest smrti (např. čl. 11 Evropské úmluvy o vydávání), což reflektují mezinárodní normy proti mučení a nelidskému zacházení, kdy je *třeba, aby soud před rozhodováním o přípustnosti vydání zkoumal, zda dožadující stát poskytuje dostatečné záruky, že na vydané osobě nebude vykonán trest smrti*.⁴⁷ Vyloučeny jsou také ku příkladu trestné činy politické, vojenské, fiskální nebo tiskové.⁴⁸ § 91 ZMJS zahrnuje výčet právních důvodů nepřipustnosti extradice,⁴⁹ pro které by bylo vydání v rozporu jednak s právním řádem ČR, tak s mezinárodními smlouvami. Tyto důvody stanovují absolutní nepřipustnost vydání, ovšem určitý regulativ můžeme najít v mezinárodních smlouvách, kdy ty mohou obsahovat určité uvážení a zmírnění případů nepřipustnosti, ovšem také mohou stanovit naprosto jiné důvody, které ZMJS neobsahuje, a tím okruh nepřipustnosti rozšířit. V případě vydávání na *bezesmluvním základě* se uplatní důvody vyplývající výlučně z vnitrostátního práva a mezinárodních smluv.⁵⁰

Mezi základní prvky extradičního práva patří také **podmínka speciality**, která znamená, že vydat osobu se může jen pro speciální (konkrétní) trestný čin, kvůli kterému je extradiční řízení vedeno; výjimečně může dojít k dodatečnému souhlasu vydávajícího státu, aby mohla být vydaná osoba stíhána i pro další trestné činy.⁵¹ Další nutností je zpravidla naplnění **podmínky oboustranné trestnosti** podmiňující přípustnost extradice týkající se konkrétního činu, jenž je trestný podle práva obou zúčastněných států⁵² a **podmínky reciprocity (vzájemnosti; oboustrannost extradice)**, stanovující povinnost států navzájem si poskytovat zaručení stejných práv a podmínek při extradičním řízení, znamenající obdobný postup druhého státu v podobných situacích.⁵³

⁴⁶KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 258 (§ 90).

⁴⁷KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 66.

⁴⁸Tamtéž, s. 55-65.

⁴⁹Příloha č. 1

⁵⁰KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 263 (§ 91).

⁵¹KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 66-67.

⁵²Tamtéž, s. 68.

⁵³Tamtéž, s. 72.

Podstatným důsledkem uzavírání smluv je možné případné překlenutí zásady nevydávání vlastních občanů, jež je ukotvena v mezinárodních smlouvách o lidských právech a základních svobodách.

V českém právním prostředí došlo, s přijetím ZMJS, k posunu v přístupu k vydávání vlastních občanů. Oproti dřívější úpravě, kdy v § 10 trestního zákoníku (ustanovení zrušeno bez náhrady) a § 393 písm. a) trestního zákona byl zakotven výslovný zákaz vydávání českých občanů, ZMJS je benevolentnější. § 91 ZMJS stanoví pouze absolutní nepřípustnost vydat státního občana ČR (rozhodné občanství v době extradičního řízení), pokud nevysloví s vydáním souhlas. Znění zákona můžeme chápat jako třetí prolomení výše zmíněné obecné zásady, ke kterému v ČR došlo. Prvním zlomem lze chápat předávání na základě Evropského zatýkacího rozkazu (novelizace § 21 trestního zákona zákonem č. 537/2004 Sb.), druhým je předávání vlastních občanů mezinárodním trestním soudům a tribunálům (novelizace § 375 odst. 3 trestního řádu zákonem č. 457/2008 Sb.). Dané zásahy do zásady nevydávání vlastních občanů nepůsobí problémy na ústavní úrovni. Jak vyslovil Ústavní soud,⁵⁴ článek 14 Listiny základních práv a svobod stanovující zákaz nutit občana k opuštění vlasti se neuplatní na případy extradice, kdy díky historickému výkladu ústavní soud podotkl, že daný článek se vztahuje pouze na vyhošťování občanů. Účelem předání totiž není, aby občan navždy opustil ČR, ale aby byl souzen a poté se vrátil zpět do ČR (ať už po osvobozujícím rozsudku, po výkonu trestu nebo k jeho vykonání).⁵⁵

Jak je výše řečeno, nepřípustnost vydávání vlastních občanů se uplatní jednoznačně a bezpodmínečně pouze v případně extradičního řízení bez smluvního základu. Mezinárodní smlouva může dané pravidlo překlenout, jelikož na základě článku 10 Ústavy ČR, mají vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je ČR vázána, aplikační přednost před zákony. Může tedy dojít jednak k případům, kdy mezinárodní smlouva povoluje vydávání občanů bezpodmínečně (ČR může vydat občana i bez jeho souhlasu), či naopak kdy takovou extradiცი bezvýjimečně zakazuje (vydání vlastního občana je nemožné, i v případě, kdy by s vydáním občan souhlasil). Pokud si ovšem státy smluvně dohodnou, že je na vůli státu, zda svého občana vydá (čl. VIII dvoustranné extradiční smlouvy s USA), může se ČR řídit ZMJS.

⁵⁴Nález Ústavního soudu ze dne 3. května 2006, sp. zn. Pl. ÚS 66/04, č. 434/2006 Sb.

⁵⁵KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 262-267 (§ 91).

2.4 Formální extradiční právo

Vydávání podléhá speciálnímu procesu, jenž je podobný trestnímu řízení, ovšem mezi jednotlivými státy se jeho povaha může lišit. Můžeme vydělovat **system správní**, v němž rozhodují jen orgány státní správy, a soud nemá žádnou pravomoc; dále **system soudní**, kdy soud rozhoduje o splněných podmínkách a případném vydání; i **system smíšený**, v němž soud rozhoduje na základě podmínek stanovených smlouvou či vnitrostátním právem o přípustnosti vydání a orgán státní správy rozhoduje o povolení vydání. Tyto zmíněné systémy jsou nezkrácenými vydávacími řízeními, kdy samotné řízení má několik fází probíhajících za účelem rozhodování o žádosti státu dožadujícího.⁵⁶

V českém právním řádu se příslušná úprava nachází v ZMJS (§ 87 a násl.), kdy je pravomoc posuzování vydávacího řízení rozdělena mezi státního zástupce (dle § 92 – 94 provádí předběžné šetření žádosti, uděluje souhlas k zadržení, souhlas k předběžné vazbě) a soud (§ 95 rozhoduje, zda je vydání přípustné).⁵⁷ Příslušnost státního zástupce je odvozena od příslušného krajského soudu, kterým je ten, v jehož obvodu byla osoba, o jejíž vydání jde, zadržena, či kde má tato osoba pobyt. Příslušnost je ovlivněna zásadou perpetuatio fori, což má napomáhat tomu, aby nedocházelo ke spekulativnímu jednání osoby, která by častou změnou svého pobytu mohla podstatně ztížit či znemožnit provedení extradičního řízení.⁵⁸ Posledním článkem je ministr spravedlnosti, který dle § 97 ZMJS povoluje vydání do cizího státu. Jak bylo řečeno ústavním soudem, ministr *představuje politický rozměr projevu státní suverenity v extradičním řízení*.⁵⁹ Toto osobní oprávnění ministra je rozhodnutím „sui generis“ (není zákonem stanovena forma ani náležitosti, není vydáváno ve správním řízení, nepodléhá přezkumu správního soudnictví), vůči kterému jedinou obranou může být ústavní stížnost, jež ovšem může být podána jen kvůli procesnímu pochybení ministra (*tj. pokud by ministr spravedlnosti o povolení vydání rozhodl, aniž by existovalo pravomocné a vykonatelné rozhodnutí soudu, že vydání je přípustné, anebo pokud by o povolení vydání rozhodl, přestože dosud nebylo skončeno řízení o mezinárodní ochraně*).⁶⁰ Pokud ministr rozhodne kladně, dle § 101 ZMJS rozhodne předseda senátu o vzetí osoby do vydávací vazby (maximální trvání 3 měsíce s možností prodloužení až o 3 měsíce) nebo o přeměně předběžné vazby na vazbu vydávací, poté soud vyrozumí ministerstvo, které dohodne s příslušnými orgány cizího státu termín vydání osoby. Samotné vydání osoby příslušným orgánům zajistí sám předseda senátu.

⁵⁶KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 74.

⁵⁷Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁸KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 250 (§ 87).

⁵⁹Nález Ústavního soudu ze dne 29. ledna 2008, sp. zn. Pl. ÚS 63/06.

⁶⁰KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 361-362 (§ 97).

V praxi může nastat i zkrácené vydávacího řízení, tzv. zjednodušené vydání. Namísto soudu v tomto případě, pokud obviněný souhlasí s jeho vydáním, rozhoduje o povolení vydání rovnou ministr spravedlnosti.⁶¹ Zjednodušené vydávání je také upraveno v § 96 ZMJS, kdy jsou stanoveny podmínky, za kterých *osoba, o jejíž vydávání jde, musí před předsedou senátu za přítomnosti svého obhájce prohlásit, že souhlasí se svým vydáním do cizího státu.*

Podmínkou pro extradiční řízení je vyžádání obviněného z cizí země. Samotnému vyžádání předchází na návrh státního zástupce vydání zatykače – zatýkacího rozkazu – soudem (předsedou senátu), jenž je podkladem pro žádané zadržení obviněného v zahraničí. Tento dokument se zašle ministerstvu spravedlnosti spolu s extradičním titulem (souhrnný název pro dokumenty dosvědčující, že konkrétní osoba je stíhaná nebo odsouzena pro extradiční delikt), jenž se následně přepoše do státu, kde se obviněný zdržuje. Pokud je extradiční řízení kladně vyhodnoceno v zemi dožádané, policejní orgány převezmou osobu, která se má vydat, a předají ji soudci, jenž vydal zatykač.

Je třeba podotknout, že může dojít k odkladu vydání (pokud je ve stejné době nutná přítomnost osoby v souvislosti s jiným trestným činem - probíhá jiné řízení; česká úprava v § 99 ZMJS) či také k dočasnému vydání (např. z důvodu potřeby konfrontace; § 100 ZMJS; bylo-li vydání odloženo, a pokud cizí stát poskytne ujištění, že osoba bude po dobu dočasného předání omezena na osobní svobodě). Je možná také situace, že dojde k souběhu žádostí více cizích států o vydání. Dle § 102 ZMJS v tomto případě konkurence rozhodne ministr spravedlnosti, který při svém rozhodování zvažuje pořadí jednotlivých žádostí, okolnosti spáchání skutku, jeho závažnost a druh a výši uložených trestů spolu s pravděpodobností, s jakou mohou dotčené státy dosáhnout dalšího vydání osoby, a také spolu s tím, zda je žádáno o vydání za účelem trestního stíhání či výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody či ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody.

Další alternativou, jež je zároveň výjimkou ze zásady speciality, je rozšíření vydání. Stát, kam byla osoba vydána, žádá o udělení:

1. souhlasu, aby mohl stíhat danou osobu pro jiný skutek spáchaný před vydáním, než pro který bylo vydání povoleno;
2. souhlasu s výkonem trestu nebo ochranného opatření uložených za takový skutek;
3. souhlasu s vydáním do třetího státu k trestnímu stíhání pro takový skutek nebo k výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody anebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody uložených za takový skutek (§ 103 ZMJS).

⁶¹KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 73-74.

Upravené je také možné vydání věci. Jde o případ, kdy stát dožadující si zažádá také o vydání věci, které mohou posloužit jako důkazy. V tom případě tyto předměty doličné budou následovat vydávanou osobu.⁶² Předání věci dle českého práva (§ 104 ZMJS) musí předcházet žádost cizího státu o předání věcí, které má osoba, o jejíž vydání jde, u sebe. V žádném případě nelze takto žádat o věci, které nemá osoba přímo u sebe, například pokud je má dotyčný například v bytě - v tomto případě by byla na místě žádost o právní pomoc. Avšak mezinárodní smlouva vždy může stanovit podmínky jiné.⁶³

⁶²KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 75-76.

⁶³KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 394-395 (§ 104).

3 Extradice v rámci Evropské unie

Mezi hlavní znaky suverénního státu je právo trestat související s výrazem samostatnosti státu a výkonem svrchované pravomoci státu. Úprava justiční spolupráce na mezinárodní úrovni je tedy citlivou záležitostí, jelikož na jakékoliv omezení je nahlíženo jako na omezení suverenity státu. Proto také mezinárodní spolupráce ve věcech trestních se nejprve rozvíjela na bilaterální či regionální úrovni (Rada Evropy), později přistoupila i mezinárodní úroveň (OSN), kdy si poválečná situace vyžadovala nastolit spravedlnost ke vztahu k válečným zločinům (Norimberský proces), nyní vyvstává potřeba společného postupu proti teroristickým útokům. V další rovině mezinárodní spolupráce ve věcech trestních se začala rozvíjet v souvislosti s rozvojem Evropské unie (dále „EU“), konkrétněji s tendencemi harmonizovat politiky členských států v oblasti justice a vnitra, kdy záměru EU *harmonizovat právní předpisy prostřednictvím policejní a justiční spolupráce v boji proti organizované, přeshraniční kriminalitě* je kladen stále větší důraz.⁶⁴ Tato tendence posílila přijetím Lisabonské smlouvy, která si stanovila mimo jiné za cíl komunitarizovat oblast justiční spolupráce (respektive bývalý třetí pilíř EU). K tomu mělo ku příkladu dojít rozvojem Europolu, Eurojustu, harmonizací trestního práva, posílením policejní kooperace mezi členskými státy, posílenou soudní kontrolou a přijímáním právních aktů EU v této oblasti.⁶⁵ Oblast justiční spolupráce vytváří určitý středobod trestního práva EU, kdy rychlost a ochota členů spolupracovat odráží určitý postoj k budoucímu rozvoji této citlivé oblasti kooperace.⁶⁶

Tento dynamický vývoj EU v rámci integračních procesů na poli trestního práva přináší neustále řadu změn. Jeden z nejvýznamnějších institutů je **Evropský zatýkací rozkaz**, jehož účelem je nahradit dosavadní extradiční řízení přímým a neformálním předáním osob, což vede k zjednodušení vydávacího postupu, kdy vydání je nahrazeno předáním. Prvotní záměr zjednodušit formální extradiční řízení tím, že se nahradí zjednodušeným předáním osob mezi členy EU, se objevil již v Corpus Juris⁶⁷ (návrh trestního kodexu EU, který má být považovaný za základ trestního práva, čímž by měla být založena tzv. Evropská právní oblast).⁶⁸ Dále byl tento záměr formulován na zasedání Evropské rady roku 1999 v Tampere. Konečná realizace byla ovšem uskutečněna v roce 2002, kdy došlo k přijetí rámcového

⁶⁴JELÍNEK, Jiří a kolektiv. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013. s. 76-78.

⁶⁵MITSOLEGAS, Valsamis. *EU criminal law*. Oxford: Hart Publishing Ltd., 2009. s. 39-41.

⁶⁶FLETCHER, Maria, LÖÖF, Robin, GILMORE, Bill. *EU criminal law and justice*. Cheltenham: Edward Elgar, 2008. s. 103.

⁶⁷TOMÁŠEK, Michal a kolektiv. *Europeizace trestního práva*. Praha: Linde, 2009. s. 340-341.

⁶⁸JELÍNEK, Jiří a kolektiv. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 4. vydání. Praha: Leges, 2014. s. 128.

rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu, jenž se považuje za první krok k nastolení zásady vzájemného uznávání, jež by měla být hlavním principem justiční spolupráce.⁶⁹ Dle čl. 1 *Evropský zatýkací rozkaz je soudní rozhodnutí, které vydal některý členský stát proto, aby jiný členský stát zatkl a předal vyžádanou osobu za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojené s odnětím osobní svobody.*⁷⁰ K tomu ovšem může dojít až na základě rozhodnutí členského státu, jelikož zatykač sám o sobě není přímo vykonatelný na území jiných členských států.⁷¹

Základní rozdíl mezi vydávacím a předávacím řízením je zejména přímý právní styk justičních orgánů, stanovení lhůt pro rozhodování, povinnost předat až na stanovené výjimky, povinnost předávat vlastní občany a odstranění principu přezkoumávání oboustranné trestnosti u vybraných kategorií trestných činů.⁷² Dalším charakteristickým znakem předávání na základě evropského zatýkacího rozkazu je zapojení dalších orgánů EU, jako je Europol, Evropská justiční síť, Schengenský informační systém.⁷³

Dalším zajímavým odlišujícím znakem je přesun hlavní rozhodovací pravomoci z politického jádra (ministr spravedlnosti/vnitřní nerozhoduje v posledním stupni přípustnosti extradice) na soudní sféru. Soudce byl veřejností tradičně brán za zosobněnou spravedlnost, jeví se tedy za vhodné, že dané rozhodování přísluší justici, jejíž rozhodování by mělo být oproštěno od politických vlivů.⁷⁴

Český ZMJS v části páté, hlavy II. provádí Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV o evropském zatýkacím rozkazu, nahrazující mezi členskými státy EU Evropskou úmluvu o vydávání, včetně dodatkových protokolů.⁷⁵ *Tento zákon, účinný od 1. 1. 2014, uvádí některé koncepční změny, konkrétně možnost vydat evropský zatýkací rozkaz i na osobu podezřelou a uplatnění zásady perpetuatio fori v řízení o předání do jiného členského státu EU, a také nově byla v § 198 z. m. j. s. upravena zásada speciality, kdy nové znění je upraveno do souladu s rozsudkem Soudního dvora EU (dále „ESD“) z 1. 12. 2008 ve věci C-388/08 PPU Artur Leymann, Aleksei Pustovarov. Dané rozhodnutí upozornilo na nutnost zmírnit zásadu*

⁶⁹PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva prizmatem Lisabonské smlouvy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2010. s. 310.

⁷⁰Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/JVV ze dne 13. června 2002, o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy.

⁷¹PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva prizmatem Lisabonské smlouvy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2010. s. 311.

⁷²KLOUČKOVÁ, Světlana. FENYK, Jaroslav. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. vyd. Praha: Linde Praha a.s., 2005. s. 190-191

⁷³TOMÁŠEK, Michal a kol. *Europeizace trestního práva*. Praha: Linde, 2009. s. 341

⁷⁴BLEKXTOON, Rob a kol. *Handbook on the European Arrest Warrant*. The Hague: T.M.C. Asser press, 2005. s. 207-208.

speciality, která byla zakotvena v původní úpravě trestního řádu. Proto nové znění § 198 odst. 1 písm. a) ZMJS stanoví, že *je možno v České republice trestně stíhat předanou osobu pro jiný skutek spáchaný před předáním, než pro který byla předána, pokud v rámci trestního stíhání (pro tento jiný skutek) nedojde k omezení nebo zbavení její osobní svobody.*⁷⁶ Obecně zákon v § 189 a násl. ZMJS stanoví postup při předávání osob mezi ČR a jiným členským státem na základě evropského zatýkacího rozkazu a na související úkony.

3.1 Zásada vzájemného uznávání

Klíčovou zásadou pro mezinárodní justiční spolupráci, samozřejmě i extradici, v rámci EU je zásada vzájemného uznávání. Jde o vyjádření rovnosti a vzájemné důvěry justičních orgánů členů EU, kdy rozhodnutí jednoho členského státu je automaticky akceptováno a vykonáno jiným členským státem. Jde o „stavební kámen“ justiční spolupráce v rámci EU. Aplikaci této zásady je ovšem záležitostí relativně novou, i přesto, že Evropská rada na zasedání v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999 schválila zásadu vzájemného uznávání, zásada byla zavedena až přijetím Lisabonské smlouvy,⁷⁷ kdy se v článku 82 Smlouvy o fungování Evropské unie stanoví, že *justiční spolupráce v trestních věcech je v Unii založena na zásadě vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí a zahrnuje sblížení právních předpisů členských států.*⁷⁸

3.2 Prameny

Trestní právo bylo od přijetí Maastrichtské smlouvy (1992) spojeno s třetím pilířem EU věnujícím se spolupráci ve vnitřních věcech a justici. Ovšem Lisabonskou smlouvou došlo ke zrušení pilířové struktury (podepsána 2007, platná od 2009). Nyní se nachází policejní a justiční spolupráce v trestních věcech v článku 31 Smlouvy o EU. Tento článek se zaměřuje zejména na procesní předpisy upravující soudní řízení, výkon rozhodnutí, extradici a zabránění kompetenčních konfliktů mezi členy EU. Trestní právo hmotné potom můžeme najít v předpisech EU stanovujících znaky základních skutkových podstat.⁷⁹

⁷⁶POLÁK, Přemysl. KUBÍČEK, Miroslav. *Vybrané koncepční změny obsažené v návrhu zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních*. [online]. ok.cz [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <http://ok.cz/iksp/docs/aidp_121018.pdf>.

⁷⁷JELÍNEK, Jiří a kolektiv. *Trestní právo Evropské Unie*. Praha: Leges, 2014. s. 222-223.

⁷⁸Smlouva č. 2012/C326/01 ze dne 13. prosince 2007, o fungování evropské unie. Úř. Věst. C 326, 26. Říjen 2012, s. 1-390.

⁷⁹JELÍNEK, Jiří a kolektiv. *Trestní právo hmotné*. Obecná část. Zvláštní část. 4. vydání. Praha: Leges, 2014. s. 104.

Mezinárodní smlouvy, které jsou v této oblasti pro členské státy závazné, jsou sjednávány a ratifikovány pouze orgány EU a vyhlášovány pouze v Úředním věstníku (př. Dohoda mezi EU a Japonskem o vzájemné právní pomoci v trestních věcech), spadají totiž pod výlučnou pravomoc (čl. 216 a čl. 218 odst. 6 písm. a) Smlouvy o EU ve znění Lisabonské smlouvy).⁸⁰ Tyto smlouvy mají, jak ostatní mezinárodní smlouvy upravující mezinárodní justiční spolupráci na trestním úseku, přednost před národním právem, vztahuje se na ně subsidiarita ZMJS vůči mezinárodním smlouvám, která je stanovena § 3 odst. 2 ZJMS. Ovšem aby smlouvy měly aplikační přednost, musí obsahovat samo vykonatelné ustanovení (self-executing) tj. ustanovení, kterým se přímo stanoví práva a povinnosti.⁸¹ Mezi významné prameny justiční spolupráce v rámci EU patří zejména Úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie z 29. května 2000 (č. 55/2006 Sb.m.s.) a její protokol. Vydávání upravuje Schengenská prováděcí úmluva ze dne 19. června 1990,⁸² a dále předávání na základě evropského zatýkacího rozkazu je zavedeno Rámcovým rozhodnutím Rady EU o evropském zatýkacím rozkazu a postupech při předávání mezi členskými státy ze dne 13. 6. 2002 (2002/584/SVV) zakotvující důvody odmítnutí evropského zatýkacího rozkazu, jeho obsahové náležitosti, postupy při jeho doručování a zejména postupy při předávání a následnému stíhání obviněného v jiném členském státě.⁸³

3.3 Předání z jiného členského státu (§ 190 – 201 ZMJS)

Základem extradice tohoto druhu je vydání Evropského zatýkacího rozkazu. Jde o rozhodnutí soudu ČR či rozhodnutí justičního orgánu jiného členského státu, vydané za účelem zatčení a předání osoby z jiného členského státu do ČR k trestnímu stíhání nebo k výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody. Podmínkou obecně ovšem je, aby za dané delikty bylo možno uložit nepodmíněný trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně jeden rok, nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody s nejvyšší délkou trvání nejméně jeden rok. Pokud má být vykonán nepodmíněný trest odnětí svobody či ochranné opatření, je nutná délka nejméně čtyři měsíce. Toto rozhodnutí se vydává na stanoveném formuláři. Je vhodné zmínit, že český trestní zákoník se obecně neuchyluje k nízkým trestním sazbám, je z něj patrný názor odborníků vyplývající z přesvědčení, že trestní sazba s horní hranicí pod

⁸⁰KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 5 (§ 2).

⁸¹Tamtéž, s. 8.

⁸²NOVOTNÁ: *Manuál státního zástupce ...* s. 34.

⁸³Tamtéž, s. 29–42.

jeden rok má omezené výchovné účinky na pachatele a vede k přeplnění kapacity vězeňských zařízení. Je tedy zřejmé, že na straně ČR podmínka horní hranice trestní sazby v délce alespoň jednoho roku nebude představovat překážku realizace extradice.

Po vydání evropského zatýkacího rozkazu příslušný soud (ten, který vede trestní řízení) v přípravném řízení vyrozumí státního zástupce a doručí rozkaz Policejnímu prezidiu ČR s žádostí o pořízení záznamu v Schengenském informačním systému za účelem zatčení a vydání nebo předání osoby a vyhlášení pátrání v členských státech. Pokud se ví, kde se osoba zdržuje, soud zašle evropský zatýkací rozkaz, spolu s překladem do úředního jazyka, také příslušnému orgánu předávajícímu státu. Některé státy si vymíní ujištění o trestním řízení, v daném případě soud takové ujištění může rovněž poskytnout.

3.4 Předání do jiného členského státu (§ 202 – 221 ZMJS)

K předávání může dojít klasickou formou či formou zjednodušeného předání. Pokud osoba, o jejíž předání jde, před předsedou senátu za přítomnosti obhájce prohlásí, že souhlasí se svou extradicí, nastává zjednodušené předání. V tomto případě nedochází k rozhodování soudu o předání, ale státní zástupce po skončení předběžného šetření podá návrh soudu na vzetí této osoby do předávací vazby. Tento návrh by měl být podán tak, aby soud o něm mohl rozhodnout do deseti dnů od té doby, co osoba vyslovila souhlas s předáním.

V případě klasického postupu je k posuzování, zda dojde k extradicí, příslušný krajský soud, v jehož obvodu byla daná osoba zadržena. Nedošlo-li k zadržení, jde o soud, v jehož obvodu má tato osoba pobyt. Prvním krokem při posuzování evropského zatýkacího řízení je předběžné šetření, které provádí státní zástupce působící u příslušného soudu. Předběžné šetření je zahájeno, dozví-li se státní zástupce o trestném činu, pro který byl nebo mohl by být vydán evropský zatýkací rozkaz. Dalším krokem je rozhodnutí o předání, které učiní, na návrh státního zástupce ve veřejném zasedání, soud. Pokud soud rozhodne kladně, vezme osobu do předávací vazby (či rozhodne o přeměně předběžné vazby na vazbu předávací). V případě, kdy je možné ve vyžadujícím státě pro skutek uložit nepodmíněný trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky, soud rozhoduje o předání bez zkoumání oboustranné trestnosti.

Evropský zatýkací rozkaz musí být vyřízen s největším urychlením, zpravidla do šedesáti dnů od zadržení osoby, o jejíž předání jde. Soud může rozhodnout jednak o odložení předání, dočasném předání či o předání. Předání osoby zajišťuje předseda senátu, kdy je nutno předat vyžadujícímu státu osobu do deseti dnů od právní moci rozhodnutí o předání.

3.5 Vnímání extradice na poli EU

Na půdě EU dochází k stále větší harmonizaci ve všech směrech (tzv. europeizace). Jak je vidět výše, došlo i v případě vydávání (respektive předávání) osob k posunu, jenž je zakotven díky jednotnému procesu spojenému s evropským zatýkacím rozkazem. Státy si jsou povinny osoby předávat (až na určité výjimky), nemají velkou míru volnosti při vlastním rozhodování, zda předání zabrání či ne.

Z výše uvedeného plyne, že institut extradice na poli EU je nejučinnější formou extradice, která umožňuje členským zemím rozhodnout o osudu a trestu domnělého pachatele v místě, kde k určitému kriminalizovanému skutku došlo. Tím je tedy zaručena zásada včasnosti, kdy by tato řízení neměla být postížena dlouhým vyčkáním na předání osoby.

Je jasné, že europeizace v trestních věcech sotva kdy může dosáhnout vývoj harmonizace v jiných oblastech,⁸⁴ ale jak je vidět, současný vývoj okolností směřuje k přibližování úprav na mnoha úrovních, čemuž svědčí například fakt, že Evropský zatýkací rozkaz se setkal se spíše pozitivním ohlasem (kritika států v poměru byla zanedbatelná) a státy ho bez větších problémů přijaly a začaly využívat.⁸⁵ Je jen otázkou času, jak se bude trestní právo na úrovni EU prohlubovat. Nesporným je ovšem fakt, že již došlo k vytvoření Evropské justiční sítě (společná akce ze dne 29. června 1998, přijata Radou na základě článku 3 Smlouvy o EU o vytvoření Evropské justiční sítě, č. 98/428/JVV), Eurojustu (rozhodnutím Rady ze dne 28. února 2002 o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci za účelem boje proti závažné trestné činnosti 2002/187/SVV, později pozměněného rozhodnutím Rady č. 2003/659/SVV ze dne 18. června 2003) jakožto orgánu EU majícího vlastní právní subjektivitu a sloužícího k lepší justiční spolupráci. Současný trend tedy naznačuje, že není nereálné, že dojde k vytvoření Úřadu evropského veřejného žalobce. Dle Lisabonské smlouvy (článek 86 Smlouvy o fungování EU) se má vytvořit z Eurojustu.⁸⁶ Jeho realizací by mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech zaznamenala dalšího pokroku, vedoucího k jejímu zjednodušení, což by se přirozeně odrazilo i na institutu předávání. V současné době zatčení na základě evropského zatýkacího rozkazu musí předcházet rozhodnutí soudu příslušné země, odkud se má předání uskutečnit. Myslím, že s ohledem na současný vývoj je předvídatelné, že

⁸⁴KMEC, Jiří. *Evropské trestní právo. Mechanismy europeizace trestního práva a vytváření skutečného evropského trestního práva*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006. s. VII.

⁸⁵GUILD, Espeth. *A challenge for European Law: The Merging of Internal and External Security. Constitutional Challenges to the European Arrest Warrant*. Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 2006. s. 11.

⁸⁶PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva prizmatem Lisabonské smlouvy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2010. s. 300-307.

dojde k tomu, že i samotný zatykač bude přímo vykonatelný, a tedy i extradice bude ještě více zrychlena a zefektivněna.

4 Extradice mimo Evropskou unii

Hlavním účelem extradice je umožnit dožadujícímu státu realizaci jeho trestní jurisdikce. Tento právní institut vznikl v průběhu 19. století, kdy se začaly uzavírat bilaterální smlouvy. Kontrakční proces byl inspirací pro formulaci základních vydávacích zásad. Postupem času, ovlivněného vývojem lidstva, rozmáhající se zločinností napříč světem a potřebou potrestání válečných zločinů a činů proti lidskosti, došlo k uzavírání dalších smluv s cílem nastolení mezinárodní spravedlnosti. S dalším vývojem mezinárodní politiky došlo k ustálení praxe, že k vydávání osob může docházet jednak bez smluvního podkladu, jednak na základě mezinárodní smlouvy, ať již mnohostranné, dvoustranné, či jejich kombinací. Tyto smlouvy spolu s národním právem určují postup extradičního řízení. Jednotným požadavkem pro vyžádání obviněného z ciziny je obecně vydání zatýkacího rozkazu, na jehož podkladě může žádat ministerstvo spravedlnosti, či jiný příslušný orgán, k jeho extradici.⁸⁷

4.1 Multilaterální a bilaterální smlouvy

V současné době je velké množství mezinárodních smluv, ať už na úrovni regionální (Rada Evropy), či celosvětové (OSN). Při jejich aplikaci je nutné dbát na dodatkové protokoly, které k určitým smlouvám jsou uzavřeny. Postup na základě dodatkového protokolu je možný totiž pouze v případě, že stát, vůči kterému je zamýšleno dle protokolu postupovat, jej přijal.⁸⁸

Nejdůležitější platnou mezinárodní smlouvou na území Evropy, kterou je v současné době ČR vázána, je Evropská úmluva o vydávání ze dne 13. prosince 1957 (vyhlášená pod č. 549/1992 Sb.) se svými dodatkovými protokoly ze dne 15. října 1975 a ze dne 17. března 1978,⁸⁹ jež byla přijata na poli **Rady Evropy**. Rada Evropy má za úkol ochranu a podporu lidských práv a základních svobod (Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod č. 209/1992 Sb.), pluralitní demokracii a právní stát – za tímto účelem vydává rezoluce, doporučení a prosazuje uzavírání nejrůznějších smluv mezi svými členskými státy. Právní úprava na poli Rady Evropy poskytuje rámcové dokumenty, jež představují trestní právo klasické mezinárodněprávní povahy, nejde však o komplexní a jednoznačnou úpravu⁹⁰

V rámci Spojených národů (později **Organizace spojených národů**, dále jen „OSN“) byl sjednán velký počet mezinárodních smluv s dosahem za hranice kontinentu. Základním

⁸⁷KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 157.

⁸⁸KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. s. 4 (§ 2).

⁸⁹KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 127-128.

⁹⁰JELÍNEK, Jiří a kolektiv. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013. s. 78-81.

dokumentem je Všeobecná deklarace lidských práv OSN. Ve 30 člancích zakotvuje nejvýznamnější lidská práva a svobody (mimo jiné i právo na spravedlivý proces zahrnující i právo obviněného být účasten svého procesu), tento dokument ovšem není závazným právním instrumentem, má pouze určitý iniciační „předprávní“ charakter.⁹¹ Závaznými jsou až smlouvy přijaté státy OSN.⁹²

Nejen na platformě mezinárodních organizací dochází k uzavírání smluv upravujících vydávací řízení. Historicky dříve docházelo k přijímání dvoustranných smluv. Dodnes se extradičními bilaterálními smlouvami řídí například vztah ČR se státy,⁹³ jakými jsou Afghánistán, Alžírsko, Bělorusko, Jemen, Korejská lidově demokratická republika, Kuba, Monako, Mongolsko, Tunisko, Vietnam, Austrálie, Kanada, Keňa, Nový Zéland, Svazijsko, Uganda a USA.⁹⁴

V případě, že státy nemají smluvně upravené vydávání osob, může rovněž dojít k tomu, že na základě mezinárodního zatykače určitý stát extradiční žádosti dožadujícího státu vyhoví, a to po splnění podmínek výše zmíněných. Příkladem může být například nedávný případ, *kdy odsouzeného Čecha vydala do jeho vlasti i přes absenci dohody Argentina. Očekává za to, že české úřady v budoucnu totéž recipročně učiní v případě požadavku argentinské justice.*⁹⁵

4.2 Kombinace jedné či více mnohostranných smluv a dvoustranné smlouvy

V případě, že právní rámec vydávání určité země zahrnuje více mezinárodních smluv, je nutné vyřešit otázku jejich vztahu, aby se mohlo určit, která (a v jakém rozsahu) se bude aplikovat, případně zda se na konkrétní případ bude aplikovat více právních pramenů.

Při aplikaci bilaterálních smluv je nutné vždy důsledně dbát na aktuální úpravu, respektive vždy posoudit, zda určitá smlouva již *nebyla derogována některou mnohostrannou smlouvou*. ČR je smluvní stranou Evropské úmluvy o vydávání či Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních patřící mezi smlouvy, které derogovaly určité smlouvy

⁹¹PIKNA, Bohumil. *Evropská unie. Vnitřní a vnější bezpečnost a ochrana základních práv*. Praha: Linde, 2002. s. 50-51.

⁹²Příloha č. 2

⁹³Příloha č. 3

⁹⁴KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 154.

⁹⁵VACULÍK, Radim. *Dahlgren je v americkém vězení už rok a půl, Česko doufá v jeho vydání*. [online]. novinky.cz, 14. listopadu 2014 [cit. 12. 1. 2014]. Dostupné na <<http://novinky.cz/krimi/353476-dahlgren-je-v-americkem-vezeni-uz-rok-a-pul-cesko-doufa-v-jeho-vydani.html>>.

dvoustranné.⁹⁶ U dvoustranných smluv je běžné, že obsahují ustanovení, dle kterého je možné zjistit stáří smlouvy, aby se dalo postupovat dle principu *lex posteriori derogat priori*.

Mnohostranné smlouvy se také obvykle řídí pravidlem, že pozdější smlouva deroguje smlouvu starší. Často navíc mnohostranné smlouvy obsahují ustanovení, kterým se upravuje aplikace předchozích dvoustranných smluv. Problematickým prvkem může být případ, kdy určité mnohostranné smlouvy dovolují stranám sjednávat i dvoustranné dodatkové smlouvy neodporující smyslu smlouvy mnohostranné. Tyto smlouvy ovšem pravidelně ve svých závěrečných ustanoveních obsahují pravidla aplikace jiných smluv.⁹⁷

Například Evropská úmluva o vydávání v článku 28. obsahuje kolizní ustanovení, kterým se Evropskou úmluvou nahrazuje ustanovení jiných úmluv, kterými jsou státy, které ji přijaly, vázány. Státy, které chtějí vyloučit tento účinek, musí o vyloučení úmluvy podle tohoto článku informovat generálního tajemníka Rady Evropy.⁹⁸ Pokud ovšem smlouvy neobsahují žádné ustanovení upravující vztah smluv, je nutné aplikovat čl. 30 Vídeňské úmluvy o smluvním právu, *který upravuje provádění po sobě uzavřených smluv, které se týkají téhož předmětu a které uzavřely stejné smluvní strany*.⁹⁹

4.3 Převaha smluvní úpravy nad „soft law“

Struktura mezinárodních smluv je více než složitá, což nás může přivádět k otázce, proč se státy uchýlily ke sjednávání extradičních smluv namísto toho, aby využívaly pouze „soft law“, které je šetrnější k zachování suverenity států při rozhodování, zda extradici osob připustí. Jednou z teorií vysvětlující kladný postoj států k uzavírání smluv spočívá na tvrzení, že státy, jakožto jednotky mezinárodního práva, jsou unitární celky dbající o své blaho, s cílem dosahovat národních cílů s ohledem na bezpečnost, národní bohatství a spokojenost občanů.¹⁰⁰ Kvůli tomu, aby došlo k nastolení výše uvedeného, uzavírají se státy smlouvy jako formu kontraktu. Obecná kontraktační teorie předpokládá, že pokud bude dosaženo dohody, pro strany její obsah bude formálně právně závazný. Navíc zakotvením soudního řešení sporů si strany zajistí vymahatelnost povinností, kdy hrozba soudního procesu, ve spojitosti s náklady řízení, může dostatečně odrazovat od porušování úmluv.

⁹⁶KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 4-5.

⁹⁷NOVOTNÁ: *Manuál státního zástupce ...* s. 28.

⁹⁸KLOUČKOVÁ, Světlana, FENYK, Jaroslav. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. vyd. Praha: Linde Praha a.s., 2005. s. 154.

⁹⁹NOVOTNÁ: *Manuál státního zástupce ...* s. 28.

¹⁰⁰MAGNUSON, William. The Domestic Politics of International Extradition. *Virginia journal of international law*, 2012, vol. 52, s. 854-856.

Ovšem úmluvy týkající se mezinárodní justiční spolupráce obecně neobsahují tato ustanovení, naopak je typická nízká možnost vykonatelnosti. Proč tedy dochází mezi státy k uzavírání těchto typů smluv, kde je omezený způsob vymáhání? Dle teoretiků vede státy k uzavírání „budování důvěryhodnosti“. Stát je ochotný uzavírat úmluvy (které se zavazuje plnit) dává mezinárodní společenství na zřetel, že je spolehlivým partnerem, s jehož hlasem je nutno počítat při řešení jakéhokoliv mezinárodní záležitosti. Na druhou stranu, pokud stát není vstřícný k smluvní úpravě problematických záležitostí, nechá úpravu pouze na soft law, nevyjadřuje svým jednáním žádný závazek plnit určité postupy, ale naopak určitou lhostejnost k mezinárodním záležitostem.

V současnosti naprosto převládají dvoustranné smlouvy. Primárním důvodem je jejich specifitější potenciál, ve kterém se odráží úroveň vztahů mezi jednotlivými státy, jelikož mnohostranné smlouvy jsou ze své podstaty obecnějšího rázu. Dalším důvodem může být značně komplikovanější proces uzavírání vícestranných smluv, kdy je nutná dohoda všech stran zamýšlené smlouvy na jednom znění.¹⁰¹

ČR nyní považuje za aktuální uzavření bilaterálních extradičních smluv s Kanadou, Austrálií, Hongkongem a Vietnamem. Především na smlouvě s posledním jmenovaným má ČR velký zájem, jelikož jeho občané patří v Česku za nejčastěji trestané obyvatele cizí národnosti.¹⁰²

4.4 Vnímání extradice mezinárodním společenstvím

V současné době je extradice považována za fenomén mezinárodního práva. Státy uzavírají mezinárodní smlouvy, čímž napomáhají dosažení společných cílů, jímž je prevence a trestání kriminality bez ohledu na státní hranice a zajištění si vynucení národního trestního práva. Státy mají stejný cíl, proto jsou ochotné k uzavírání smluv upravujících extradiaci, díky čemuž jsou schopny ovlivnit spravedlivý a rovný přístup při řešení extradičních žádostí, a navíc tím posilují právní jistotu obyvatel, kterým nabízí určitou právní jistotu ohledně průběhu extradičního řízení. Tento záměr je ovšem často komplikován přístupem určitých států, kdy i přes jasné znění smluv přijatých oboustranným konsensem, porušují sjednaná ustanovení. Samotné právo, stejně jako jednotlivé země, chápe vydávání osob jako proces kooperace mezi státy spočívající na vyjednávání a kompromisech. Pokud mezi státy dochází

¹⁰¹MAGNUSON, William. The Domestic Politics of International Extradition. *Virginia journal of international law*, 2012, vol. 52, s. 854-869.

¹⁰²VACULÍK, Radim. *Dahlgren je v americkém vězení už rok a půl, Česko doufá v jeho vydání*. [online]. novinky.cz, 14. listopadu 2014 [cit. 12. 1. 2014]. Dostupné na <<http://novinky.cz/krimi/353476-dahlgren-je-v-americkem-vezeni-uz-rok-a-pul-cesko-doufa-v-jeho-vydani.html>>.

k porušování závazků, které si vyjednaly, nelze mluvit o naplnění účelu smluv, tj. bezproblémovému extradičnímu řízení.

Problematickým je rovněž fakt, že jednotlivé státy mohou mít v národních úpravách odlišná pravidla extradice. Rozdílnosti mohou být ovlivněny aktuální národní politikou, tlakem veřejnosti a zájmem nejrůznějších politických spolků. Tyto faktory působí na odlišné chápání a výklad pravidel a principů vydávání, mohou ovlivňovat nejen proces extradice a narušovat předvídatelný způsob rozhodování. Politici různých zemí sice mezi sebou uzavírají smlouvy na základě domluvy, ovšem jejich tvorba a výklad jsou těmito vlivy narušeny, což znemožňuje mluvit o předpokladech úspěšné extradice předvídatelným způsobem.¹⁰³

¹⁰³MAGNUSON, William. The Domestic Politics of International Extradition. *Virginia journal of international law*, 2012, vol. 52, s. 854-856.

5 Extradice USA a ČR

5.1 Smlouva ČR a USA o vzájemném vydávání zločinců

Extradiční vztah mezi ČR a USA je upraven smlouvou č.48/1926 Sb., O vzájemném vydávání zločinců, která je datována již ze dne 2. července 1925. Tato smlouva byla samozřejmě postupem času měněna, jak v roce 1935 dodatkem 185/1935 Sb. a v roce 2010 druhou dodatkovou úmluvou č. 8/2010 Sb.m.s., 27/2010 Sb. m.s.. Smlouva si stanovuje za cíl stanovení pravidel pro bezproblémové extradiční řízení vedoucí k dosažení spravedlnosti. Důležité je zmínit, že tato smlouva nezakazuje vydávání vlastních občanů do země dožadující, resp. Čecha do USA, Američana do ČR, nýbrž ponechává na vůli dožádaného státu, zda svého občana vydá. V případě ČR, pokud by USA byla dožadujícím státem, podmínky vydání se budou řešit dle ZMJS, kdy pouze v případě, že by osoba, s českým státním občanstvím, o kterou se žádá, dala souhlas s jejím vydáním, ČR může svého občana vydat. V opačném případě, kdy ČR se dožaduje vydání Američana po USA, se bude proces řídit dle amerických předpisů, kde není výslovně stanovena zásada zákazu vydávání vlastních občanů,¹⁰⁴ čili pole působnosti vydávání by mělo být širší.

Vydávání cizinců probíhá na základě žádosti dožadující strany. Žádost musí být podaná do dvou měsíců od zatčení či vzetí do vazby v zemi dožádané. Předávání žádostí a podkladů pro vydání se obecně provádí diplomatickou cestou.

K předání může dojít klasickou cestou, která je započata podáním žádosti o předání a jejím posuzováním, či zjednodušeným postupem vydávání, kdy dochází k předání bez dalšího řízení. K tomu dojde tehdy, souhlasí-li dotčená osoba s předáním dožadujícímu státu. Aby žádost o vydání byla posouzena kladně, musí být splněno několik podmínek. První z nich je vydávání osoby, která by byla obviněna nebo odsouzena pro některý z okruhu extradičních trestných činů, které smlouva stanoví. Jde tak o trestný čin:

1. za který lze uložit dle práva dožadujícího i dožádané státu trest odnětí svobody s horní hranicí přesahující jeden rok či přísnější trest (trestní sazby v ČR nečiní problémy, viz výše), jenž je spáchán alespoň ve stádiu pokusu nebo ve formě spolčení či účasti;

¹⁰⁴§ 3196: Extradition of United States citizens, United States Code, 2006 Edition, Supplement 5, Title 18 - crimes and criminal procedure. Dostupné na <<http://www.gpo.gov/fdsys/granule/USCODE-2011-title18/USCODE-2011-title18-partII-chap209-sec3196>>.

2. dle práva dožadovaného státu považovaný za trestný, v opačném případě přesto výkonný orgán dožadovaného státu může podle svého uvážení povolit vydání, jsou-li všechny ostatní podmínky pro vydání splněny;
3. jenž není dle dožadovaného státu politickým trestným činem;
4. u kterého nedošlo kvůli promlčení k nemožnosti stíhání či potrestání dle právní úpravy státu, na jehož území byl trestný čin spáchán.

Další extradiční podmínka stanoví minimální (resp. zbývající) dobu výkonu trestu odnětí svobody, jež činí nejméně čtyři měsíce. Pro stanovení extradičního trestného činu navíc není relevantní, zda:

1. právo dožadujícího a dožadovaného státu řadí trestný čin do stejné kategorie trestných činů nebo popisují trestný čin stejnou terminologií;
2. se jedná o trestný čin, u kterého USA stanoví vlastní příslušnost pouze skrze přepravu osob a věcí mezi federálními státy nebo skrze použití pošty či jiných prostředků týkajících se federálního nebo zahraničního obchodu;
3. v trestních věcech z oblasti daní, cel, devizové kontroly a dovozu nebo vývozu zboží stanoví právo dožadujícího a dožadovaného státu stejné druhy daní, cel, devizových kontrol nebo dovozu či vývozu vzhledem ke stejnému zboží.

V případě kladného vyřízení žádosti by měl dožadovaný stát dotčenou osobu předat dožadujícímu státu za účelem trestního řízení. Předaná osoba je v dožadujícím státě držena ve vazbě a je navracena dožadovanému státu po skončení řízení v souladu s předem dohodnutými podmínkami.

Smlouva pamatuje i na práva vydávaného. Výhodná, pro vydávanou osobu, je započítatelnost doby, kterou strávila ve vazbě na území dožadujícího státu, kdy tato doba může být odečtena od zbývající doby trestu v dožadovaném státě. Dále je pamatováno na případ, kdy pouze dle práva dožadujícího státu hrozí odsouzení k trestu smrti. Za těchto okolností může dožadovaný stát povolit vydání pouze za podmínky, že k odsouzení k trestu smrti nedojde, či trest nebude vykonán.¹⁰⁵

5.2 Případ Kevina Dahlgrena

Skoro dva roky zpět se v českých médiích objevil případ Kevina Dahlgrena, jenž je podezřelý z vraždy čtyřčlenné rodiny v Brně. Tento muž hned po činu odcestoval z ČR. Na

¹⁰⁵Mezinárodní smlouva č.48/1926 Sb., O vzájemném vydávání cizinců ze dne 2. července 1925., ve znění pozdějších předpisů.

cestě zpět do USA byl ovšem zadržen na letišti ve Washingtonu, kdy na žádost ČR došlo ještě tentýž den k jeho umístění do předběžné vazby určené právě pro vydávací řízení, kde se nachází dodnes.¹⁰⁶ Českým orgánům činným v trestním řízení nezbylo nic jiného, než zažádat USA o extradici Dahlgrena. Vydání tohoto domnělého čtyřnásobného vraha může být ovšem otázkou několika let. Pokud k němu vůbec dojde. České ministerstvo spravedlnosti zažádalo o uvalení předběžné vazby na údajného pachatele a podalo USA žádost o vydání Dahlgrena, čímž bylo zahájeno extradiční řízení o jeho vydání do ČR. České orgány poskytly USA velké množství přesvědčivých důkazů, které svědčí důvodnému podezření, že Dahlgren je údajným pachatelem.¹⁰⁷

V září roku 2014 americký federální soud nakonec rozhodl, že podmínky podmiňující vydání Dahlgrena k trestnímu stíhání do ČR byly naplněny.¹⁰⁸ Ovšem Dahlgrenova obhajoba podala odvolání a snaží se docílit toho, aby Dahlgrenovo zadržení i následná vazba spolu s vydávacím řízením byly označeny za nezákonné. Zda je Dahlgren vinen americké soudy neřeší. Jde jim pouze o posouzení důvodnosti a oprávněnosti žádosti o vydání do ČR. Doposud nedošlo k definitivnímu závěru, zda podezřelý bude do ČR vydán či nikoliv. Americká prokuratura prozatím navrhla zamítnout Dahlgrenovu stížnost proti vydání.¹⁰⁹ Ovšem od té doby uplynulo opět mnoho měsíců a žádné novinky ke kauze nebyly zveřejněny.

Jak prozatím mohou orgány činné v trestním řízení v ČR postupovat? Je nutné poznamenat, že nelze využít institut řízení proti uprchlému dle § 302 a následující TŘ, jelikož Dahlgren se stále ocitá ve vazbě. Jednou z podmínek daného řízení je totiž možnost uprchlého svobodně se rozhodovat o svém pobytu, což je v tomto případě vyloučeno.¹¹⁰ České orgány tedy musí vyčkat, jak bude o vydání pachatele rozhodnuto. Pokud vydán bude, bude proti němu vedeno klasické soudní řízení. Ovšem i kdyby došlo k tomu, že podezřelý nebude vydán do ČR, tento případ se stejně ocitne před soudem, jelikož již bude možné zahájit řízení proti uprchlému. I kdyby ovšem proběhlo soudní řízení, kde by byla prokázána vina

¹⁰⁶VACULÍK, Radim. *Dahlgren je v americkém vězení už rok a půl, Česko doufá v jeho vydání*. [online]. novinky.cz, 14. listopadu 2014 [cit. 12. 1. 2014]. Dostupné na <<http://novinky.cz/krimi/353476-dahlgren-je-v-americkem-vezeni-uz-rok-a-pul-cesko-doufa-v-jeho-vydani.html>>.

¹⁰⁷Prokuratura navrhla zamítnout Dahlgrenovu stížnost na vydání do ČR [online]. ceskatelevize.cz, 14. ledna 2014 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://ceskatelevize.cz/ct24/svet/258221-prokuratura-navrhla-zamitnout-dahlgrenovu-stiznost-na-vydani-do-cr/>>.

¹⁰⁸WMA, VER. *Americký soud souhlasil s vydáním Dahlgrena do Česka* [online]. ceskatelevize.cz, 12. září 2013 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://ceskatelevize.cz/ct24/domaci/241734-americky-soud-souhlasil-s-vydanim-dahlgrena-do-ceska/>>.

¹⁰⁹Prokuratura navrhla zamítnout Dahlgrenovu stížnost na vydání do ČR [online]. ceskatelevize.cz, 14. ledna 2014 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://ceskatelevize.cz/ct24/svet/258221-prokuratura-navrhla-zamitnout-dahlgrenovu-stiznost-na-vydani-do-cr/>>.

¹¹⁰Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. ledna 2003, sp. zn. 4 Tz 82/2002.

Dahlgrena, odsuzující rozsudek by stejně nemohl být vykonán do doby, než by byl zadržen a dopraven do ČR.¹¹¹ Nezbyvá tedy než čekat, jak daný případ dopadne. Ovšem i pokud americké soudy dospějí k závěru, že umožní vydání Dahlgrena do ČR, tak poslední, kdo se v USA k případu bude vyjadřovat, je americký ministr zahraničí,¹¹² kdy jeho rozhodnutí, které může extradici zakázat, činí proces vydávání ještě méně transparentní, neboť může být ovlivněno různorodými mimoprávními vlivy (viz níže).

5.3 Úspěšnost žádosti o extradici pachatele

Úspěšnost žádosti o vydání záleží na několika faktorech. Smlouva o vydávání mezi ČR a USA (viz níže) stanovuje materiální podmínky extradice, které jsou v tomto konkrétním případě splněny (trestný čin vraždy je oboustranně trestný, horní hranice trestní sazby přesahuje jeden rok, ...). Vydání vlastního občana USA není překážkou.¹¹³ Důležité je prokázat relevanci dostatečných důkazů zakládající odůvodněnou domněnku, že Dahlgren se skutečně dopustil vraždy. To ovšem stále nemusí zaručovat úspěšné vydávací řízení, jelikož posledním článkem ovlivňující vydání osoby z USA je americký ministr, což znamená, že přípustnost extradice nespočívá jen v naplnění extradičních materiálních podmínek, ale v rozhodnutí se odrazí i další aspekty. Kupříkladu *politické*, mezi které může spočívat obecná americká vstřícnost vůči extradici týkající se teroristických útočníků, což je pochopitelné s ohledem na jejich zahraniční politiku a z důvodu, že v takto orientovaných kauzách očekávají určitou vzájemnost. Dále *historické* (tradice precedenčního rozhodování v angloamerickém právním systému - jak pro Český rozhlas uvedl Michal Tomášek, v *precedentních případech byl významně konstatován vztah k EU jako k prostoru svobody, bezpečnosti a práva a v odůvodnění rozsudku bylo významně dodáno, že v EU nehrozí trest smrti ani mučivé, kruté, nelidské zacházení a je zaručeno právo na spravedlivý proces,*“ (...) což by mohlo být z hlediska vydání plusem.¹¹⁴ V neposlední řadě i *psychologické*, zahrnující vnímání společnosti, jenž může být ovlivněno je principem místní působnosti zákonů,

¹¹¹RAŠ. *Rok od čtyřnásobné vraždy: Dahlgren stále bojuje proti svému vydání* [online]. ceskatelevize.cz, 22. května 2014 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://ceskatelevize.cz/ct24/domaci/274018-rok-od-ctyrnasobne-vrazdy-dahlgren-stale-bojuje-proti-svemu-vydani/>>.

¹¹²§ 3196: Extradition of United States citizens, United States Code, 2006 Edition, Supplement 5, Title 18 - crimes and criminal procedure. Dostupné na <<http://www.gpo.gov/fdsys/granule/USCODE-2011-title18/USCODE-2011-title18-partII-chap209-sec3196>>.

¹¹³Tamtéž.

¹¹⁴POHANKA, Vít, REZKOVÁ, Karolína, BERNARDY, David. *USA některé své občany ke stíhání do Evropy vydaly, byli ale obviněni z terorismu* [online]. m.rozhlas.cz, 29. Května 2013 [cit. 8. 11. 2014]. Dostupné na <http://m.rozhlas.cz/zpravy/amerika/_zprava/1218121>.

zásadou teritoriality,¹¹⁵ kdy stát trestá všechny trestné činy, které byly spáchány na jeho území, bez ohledu na státní občanství pachatele,¹¹⁶ tudíž nemusí být spatřován americký veřejný zájem na případném potrestání Dahlgrena.

5.4 Extradice USA a jiné státy

Obecně řečeno, USA nerady vydávají své občany do jiných zemí. Vždy takovému řízení předchází dlouhé procesy s neodhadnutelnými lhůtami.¹¹⁷ Je ale s podivem, že extradice z jiných zemí do USA je více než častá. Za poslední dobu se podstatně zvýšil počet osob, které byly vydány.¹¹⁸

ČR má v současné době relativně dobré vztahy s USA co se týče extradice. *Spojené státy totiž poslaly do ČR za poslední dva roky nejvíce lidí ze zemí mimo EU, celkem osm.*¹¹⁹ Ovšem s ohledem na stále neukončenou výše zmíněnou kauzu, je jistě přínosné se zabírat i vztahy USA k jiným zemím týkající se vydávacího řízení.

5.4.1 Itálie

Podobný případ, alespoň co se týče závažnosti trestného činu, jaký teď řeší ČR, se stal také v Itálii. Jde o medializovaný případ Američanky Amandy Knox, která byla na začátku roku 2014 uznána italským soudem, spolu se svým spolupachatelem Raffaelem Sollecitem, vinou ze spáchání brutální vraždy britské studentky v Itálii, ke které ovšem došlo již v roce 2007.¹²⁰ Proti výroku se Knox odvolala, ovšem pokud dojde odvolacím soudem k potvrzení rozsudku, mělo by dojít k jejímu vydání.¹²¹

Zajímavostí je, že Knox byla již v Itálii jednou odsouzena, ovšem soud druhé instance ji

¹¹⁵KLOUČKOVÁ, FENYK: *Mezinárodní justiční spolupráce...* s. 350-351.

¹¹⁶FENYK, Jaroslav, ONDRUŠ, Radek: *Právní styk s cizinou v trestním a netrestním řízení a před orgány veřejné správy.* Praha: Linde, 1997. s. 37.

¹¹⁷TAUŠOVÁ, Zuzana. *Je klišé, že USA své občany nevydávají, říká ke kauze Dahlgren novinář* [online]. Brno.idnes.cz, 22. května 2014 [cit. 25. října 2014]. Dostupné na <http://brno.idnes.cz/vrazda-ivanovice-kevin-dahlgren-rozhovor-zpravodaj-ceske-televize-reznicek-1si-/brno-zpravy.aspx?c=A140521_190133_brno-zpravy_jj>.

¹¹⁸WILKINSON, Peter. *Amanda Knox retrial verdict: Six things to know* [online]. Edition.cnn.com, 31. ledna 2014 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://edition.cnn.com/2014/01/30/world/europe/italy-amanda-knox-verdict-explainer/>>.

¹¹⁹VACULÍK, Radim. *Dahlgren je v americkém vězení už rok a půl, Česko doufá v jeho vydání.* [online]. novinky.cz, 14. listopadu 2014 [cit. 12. 1. 2014]. Dostupné na <<http://novinky.cz/krimi/353476-dahlgren-je-v-americkem-vezeni-uz-rok-a-pul-cesko-doufa-v-jeho-vydani.html>>.

¹²⁰WILKINSON, Peter. *Amanda Knox retrial verdict: Six things to know* [online]. Edition.cnn.com, 31. ledna 2014 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://edition.cnn.com/2014/01/30/world/europe/italy-amanda-knox-verdict-explainer/>>.

¹²¹JEMELKA, Petr. *Komplíce "andělské d'áblice" chytily u hranic* [online]. zpravy.aktualne.cz, 31. ledna 2014 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/komplisce-andelske-dablice-chytily-u-hranic/r~6dcd9b7c8a7411e384ac002590604f2e/>>.

tehdy osvobodil kvůli důkazní nouzi. Ihned poté Knox odcestovala zpět do USA, kde se stala mediální hvězdou.¹²² Případ již tedy byl jednou uzavřen a je s podivem, že jej nejvyšší soud nechal znovu otevřít. Knox bude tedy souzena za jednu věc podruhé, v čemž lze spatřovat důvod, na základě kterého USA odmítnou extradici. Otázka do budoucna tkví tedy v tom, zda skutečně dojde k vydání této Američanky do Itálie.¹²³ Rozdílnost případu Knox a Dahlgren je zřejmá, u Knox by v daném případě šlo o žádost k extradici za účelem vykonání trestů, ovšem i zde předchozí zdráhavý přístup k USA naznačuje mírně negativní vnímání USA vůči extradici vlastních občanů.

5.4.2 Velká Británie

Určité země se dostávají do konfliktu s USA nejen, co se týče faktického extradičního řízení, ale i kvůli přijaté dvoustranné smlouvě, jež vydávání osob upravuje.¹²⁴ V současné době je stále relativně napjatý vztah USA a Velké Británie (dále jen „UK“) kvůli takové smlouvě („US-UK extradition treaty“). Tato smlouva byla navržena za účelem efektivního boje proti terorismu.¹²⁵ Přestože byla přijata již v roce 2003 a nabyla účinnosti v dubnu roku 2007,¹²⁶ stále vyvolává nevoli napříč UK, jelikož zdaleka ještě neutichly neshody zaobírající se tím, zda tato smlouva je či není pro UK vysoce nevýhodná.^{127 128} Kontroverzní debata byla poprvé rozpoutána v souvislosti s prvním případem řešeným novou smlouvou, s kauzou The NatWest Three, kdy došlo k vydání Britských občanů do USA roku 2007.¹²⁹ Důvody neshod jsou spatřovány v tom, že smlouva svými ustanoveními nastavuje nerovné podmínky pro

¹²²NADEAU, Barbie Latza. *Italian court explains Amanda Knox conviction?* [online]. Edition.cnn.com, 1. května 2014 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://edition.cnn.com/2014/04/29/world/europe/italy-amanda-knox/index.html?iref=allsearch>>.

¹²³WILKINSON, Peter. *Would Italy ask for Knox to be extradited?* [online]. Edition.cnn.com, 1. ledna 2014 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://edition.cnn.com/2014/02/01/justice/knox-extradition/index.html?iref=allsearch>>.

¹²⁴Increased Extraditions to United States, with Record Number from Mexico; Some Extraditions from United Kingdom Face Difficulty. *The American Journal of International Law*. 2010, vol. 104, No. 1. s. 125.

¹²⁵LARDO, Alison E. The 2003 extradition treaty between the United States and United Kingdom: towards a solution to transnational white collar crime prosecution? *Emory international law review*, vol. 20. s. 868.

¹²⁶HUMAN RIGHTS JOINT COMMITTEE: *The UK's bilateral extradition treaties. US-UK Extradition Treaty 2003. The Human Rights Implications of UK Extradition Policy* [online]. publications.parliament.uk, 22. června 2011 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://publications.parliament.uk/pa/jt201012/jtselect/jtrights/156/15608.htm#note203>>.

¹²⁷BINYON, Michael. *Onesided treaty was meant to handle terrorist suspects* [online]. TheTimes.co.uk, 28. června 2006 [cit. 25. října 2014]. Dostupné na <<http://www.thetimes.co.uk/tto/law/article2214834.ece>>.

¹²⁸Q&A: *The NatWest Three* [online]. news.bbc.co.uk, 29. listopadu 2007 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/business/5164652.stm>>.

¹²⁹QUINN, James. *Natwest-three banker David Bermingham pleads for extradition law changes* [online]. telegraph.co.uk, 13. únor 2011 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://telegraph.co.uk/finance/newsbysector/banksandfinance/8320528/Natwest-three-banker-David-Bermingham-pleads-for-extradition-law-changes.html>>.

vydání Britů, kteří porušili americký zákon. Podmínky, které má naopak splnit USA, jsou dle obecného britského názoru snáze splnitelné, než v případě opačném, kdy se jedná o vydání osob z USA do UK. Z toho důvodu je smlouva spatřována jednostranně výhodnou, jelikož porušuje zásadu vzájemnosti, která je klíčová pro každé extradiční řízení. Hlavní problém UK spatřuje v rozdílné úrovni prokazování důkazů, kdy USA nemusí prokazovat podezření o spáchání skutku tak kvalifikovaně, jak UK musí. Podstata sporů tkví v tom, že pro USA je odstraněn požadavek prokázání dostatečně zřejmých důkazů. Namísto toho bylo vyjednáno, že postačí, pokud USA poskytnou důkazní prostředky odůvodňující rozumné podezření („reasonable suspicion“), že se Brit dopustil extradičního činu. Ovšem UK důkazy odůvodňující podezření ze spáchání musí být na úrovni pravděpodobnosti („probable cause“), což se jim nejeví jako totožné měřítko.^{130 131}

V důsledku těchto obav, britská ministryně vnitra Theresa May jmenovala The Rt Hon. Lord Justice Scotta Bakera k oficiálnímu přezkoumání extradiční smlouvy za asistence dvou nezávislých expertů, aby prověřili, zda tato smlouva opravdu vytváří nerovné podmínky.¹³² Baker ve zprávě o výsledku šetření uvedl, že neshledal zásadní rozdíl v tom, jak silné důkazy musí daná země prokázat. Smlouvu považuje za vyrovnanou a nevyvolávající neférové podmínky.^{133 134} Tato zpráva ovšem veřejné mínění neuklidnila¹³⁵, naopak vyvolala reakci Výboru parlamentu pro lidská práva (Parliament's Joint Committee on Human Rights - JCHR), kdy ten jmenoval vlastní komisi k provedení svého šetření.

Tato komise ovšem došla k opačnému zjištění, než Baker. Primárně kritizuje Ministerstvo vnitra, jelikož nezveřejnilo důkazy, o které se opíralo šetření Bakera, tudíž přezkum je netransparentní a celková argumentace zprávy Bakera je nedostačující k tomu, aby odůvodnila závěry ze zprávy vyplývající. Největší problém spatřuje v neveřejnosti řízení o vydávání osob, jelikož pouze veřejné projednávání rozhodování o extradici zaručí

¹³⁰*Hacker loses extradition appeal* [online]. news.bbc.co.uk, 31. července 2009. [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/8177561.stm>>.

¹³¹*Q&A: The NatWest Three* [online]. news.bbc.co.uk, 29. listopadu 2007 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/business/5164652.stm>>.

¹³²MAY, Theresa, HOME OFFICE. *Sir Scott Baker will lead review of extradition* [online]. gov.uk, 14 října 2010 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<https://gov.uk/government/news/sir-scott-baker-will-lead-review-of-extradition>>.

¹³³*US extradition law not biased against Britons - judge* [online]. news.bbc.co.uk, 18. říjen 2011. [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://bbc.co.uk/news/uk-15351357>>.

¹³⁴THE HOME OFFICE. *Independent review of the United Kingdom's extradition arrangements* [online]. gov.uk, 18 října 2011 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<https://gov.uk/government/publications/independent-review-of-the-united-kingdoms-extradition-arrangements>>.

<https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/117673/extradition-review.pdf>.

¹³⁵HOUSE OF COMMONS, HOME AFFAIRS COMMITTEE: *The US-UK Extradition Treaty. Twentieth Report of Session 2010-12.* [online]. publications.parliament.uk, 30. března 2012 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://publications.parliament.uk/pa/cm201012/cmselect/cmhaff/644/644.pdf>>.

spravedlivé řízení, kdy potenciálně vydávaná osoba bude mít daleko větší možnost vyjádřit se k případu, než tomu tak je dle platné smlouvy.¹³⁶ Závěrem komise hodnotí předmětnou smlouvu za opravdu nevyváženou s tím, že doporučuje renegociaci smlouvy s USA, aby občanům UK byla zajištěna náležitá míra ochrany.¹³⁷ Nová smlouva by měla lépe upravit úroveň požadovaných důkazů, které bude potřeba dožadující stranou tvrdit. Přestože i dle komise je „probable cause“ test a „reasonable suspicion“ test skoro stejný, je nutné situaci napravit.¹³⁸

Případ NatWest a následná reakce veřejnosti vedl vládu premiéra Gordona Browna k přijetí statusu umožňující ministři vnitra vetovat extradici Britů, čímž je nastavena pojistka ku spravedlivému řešení věci,¹³⁹ ovšem která rovněž dává UK nástroj, jak zabránit budoucím extradičním žádostem ku příkladu z USA, neboť ponechává končenému rozhodnutí o přípustnosti extradice větší libovůli, čímž je činí méně transparentní

Případ Natwest Three

Prvotní případ Natwest Three, známý také jako Enron Three, řešený výše zmíněnou extradiční smlouvou, jenž rozpoutal živou debatu o samotné smlouvě, je případ tří britských zaměstnanců britské banky National Westminster, jež se dopustili finančních podvodů. Kvůli tomu, že k podvodu došlo tím, že se tito lidé nabourali do amerických počítačových systémů, čímž způsobily škodu USA, žádaly USA jejich vydání, aby je mohli potrestat dle amerického práva.¹⁴⁰ Za jejich vydání se postavila široká britská veřejnost, kdy novinový plátek „Daily Telegraph“ vedl kampaň proti dvoustranné vydávací smlouvě USA a UK. Jedním z hlavních argumentů byla domnělá nerovnost podmínek pro britskou stranu, kdy USA má ve vydávacím procesu výhodnější postavení. Tehdejší předseda vlády Tony Blair čelil velké kritice kvůli

¹³⁶HOUSE OF COMMONS, HOME AFFAIRS COMMITTEE: *The US-UK Extradition Treaty. Twentieth Report of Session 2010-12.* [online]. publications.parliament.uk, 30. března 2012 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://publications.parliament.uk/pa/cm201012/cmselect/cmhaff/644/644.pdf>>.

¹³⁷*US extradition law not biased against Britons - judge* [online]. news.bbc.co.uk, 18. říjen 2011. [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://www.bbc.co.uk/news/uk-15351357>>.

The review contradicts the findings of Parliament's Joint Committee on Human Rights (JCHR), which called for the Government to renegotiate the UK's extradition treaty with the United States to ensure British citizens get the same protection as Americans. In a report in June, the committee said US authorities should have to show enough evidence to establish probable cause before a Briton can be extradited.

¹³⁸HOUSE OF COMMONS, HOME AFFAIRS COMMITTEE. *The US-UK Extradition Treaty. Twentieth Report of Session 2010-12.* [online]. publications.parliament.uk, 30. března 2012 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201012/cmselect/cmhaff/644/644.pdf>>.

¹³⁹MAGNUSON, William. *The Domestic Politics of International Extradition. Virginia journal of international law, 2012, vol. 52, s. 882-884.*

¹⁴⁰Increased Extraditions to United States, with Record Number from Mexico; Some Extraditions from United Kingdom Face Difficulty. *The American Journal of International Law.* 2010, vol. 104, No. 1, s. 125.

sjednání příslušné smlouvy,¹⁴¹ ovšem již nemohl zabránit úspěšnému vyřízení americké extradiční žádosti. Tento případ tedy skončil pro USA pozitivně, došlo k vydání britských občanů, ovšem vliv celé kauzy mohl podpořit americký skeptický přístup k hladkému průběhu extradičního řízení.

Případ Gary McKinnon

Další z případů, které reflektují napjaté vztahy USA a UK ve věcech extradice, je případ hackera Garyho McKinnona, který se v letech 2001 a 2002 nelegálně naboural do 79 vládních amerických počítačů, mezi kterými byly také armádní počítače Pentagonu a agentury NASA.¹⁴² I přes vlnu nevole společnosti, která se postavila za McKinnona, jehož hlavní obrana spočívala v tvrzení, že trpí vážnou chorobou bránící vydání do USA, došlo nakonec k vydání tohoto pachatele do USA,¹⁴³ kdy tedy Američané dosáhli úspěšné extradice Britů, ovšem doprovázené dalšími průtahy a negativním postojem britské společnosti.

5.5 Vnímání extradice USA

V souvislosti s výše uvedeným může být pro ČR minimálně pozitivní fakt, že bilaterální smlouva, jenž má uzavřenou s USA, má velmi dlouhého trvání, které potvrzuje spravedlnost této smlouvy, kdy je smlouvou chráněna suverenity států, a také určitou spokojenost s jejím zněním, jež nikdy neumožnilo veřejnosti jakoukoliv nespokojenou debatu nad nastavenými podmínkami.

Faktem totiž zůstává, společnost je schopna hlasitých projevů vůči vydávání svých občanů do jiné země, čemuž nasvědčují všechny medializované případy, kdy jde vidět, že názor veřejnosti jednak stěžuje vládním autoritám proces vydávání vlastních občanů, rovněž však je určitou zpětnou reakcí, která může upozornit vládu na přijetí potřebných opatření chránící státní suverenitu.

Z příkladných kauz je jasné, že i samotné USA nemají dobré zkušenosti s hladkým průběhem extradičních řízení v případech, kdy ony žádají o vydání osob. Na napjatém vztahu s UK je očividné, že případy vydávání často doprovází rozladění obou stran, plynoucí z neochoty vydávat občany, i přes to, že se k tomu smluvně zavázaly a nastavily si podmínky

¹⁴¹MAGNUSON, William. The Domestic Politics of International Extradition. *Virginia journal of international law*, 2012, vol. 52, s. 885.

¹⁴²Increased Extraditions to United States, with Record Number from Mexico; Some Extraditions from United Kingdom Face Difficulty. *The American Journal of International Law*. 2010, vol. 104, No. 1, s. 125.

¹⁴³*Britského hackera, který naboural síť Pentagonu, budou soudit v USA* [online]. Zpravy.idnes.cz, 31. července 2009 [cit. 8. 11. 2014]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/britskeho-hackera-ktery-naboural-sit-pentagonu-budou-soudit-v-usa-10d-/zahranicni.aspx?c=A090731_165551_zahranicni_stf>.

vydávacího procesu. Namísto toho, aby státy dbaly o primární zájem, tj. nastolení bezpečnosti a spravedlnosti, dochází často k vytváření umělých překážek, jež brání vydání osob. Když samotná USA má negativní zkušenosti s extradičním řízením, nelze se divit, že její přístup k vydávání vlastních občanů rovněž provází průtahy a neochota příslušných orgánů.

Americký přístup ovlivňuje rovněž její státní zřízení. USA jako federativní republika se musí potýkat s otázkou, jak praktikovat extradiaci ve vnitrozemí. Dožadující stát musí podat žádost o vydání osoby, o jejíž předání jde ze státu, kde se osoba nachází. Federálním právem (jednotný akt přijat v roce 1926) jsou stanovena základní procesní pravidla pro toto vydávání osob. K předání vždy dojde, pokud dožadující stát prokáže druhému státu důkazy dosvědčující nadevší pochybnost („probable cause“) spáchání extradičního skutku. Proces je navíc obtěžkán různými formalismy a detailními dlouhotrvajícími postupy, kvůli čemuž je předávací řízení kritizováno pro těžkopádnost a neefektivitu. Tato nejednoduchá praxe a problémy s vlastním extradičním postupem jistě negativně působí na postoj USA k mezistátní extradiaci.¹⁴⁴

¹⁴⁴KEIJTZER, Nico a kolektiv. *The European Arrest Warrant in Practise*. The Hague: T.M.C. Press, 2009. s. 377-391.

6 Extradice s ohledem na spolupráci s mezinárodními trestními soudy a tribunály

Spolupráce s mezinárodními trestními soudy a tribunály vychází převážně z mezinárodních smluv, kterými byly dané orgány zřízeny, a se souvisejícími dokumenty, kdy subsidiárně se používají národní předpisy. V ČR nalezneme příslušnou úpravu v části čtvrté, hlavě I., § 145 a násl. ZMJS, kde je přímo stanovena její subsidiarita v § 146 odst. 2 ZMJS – kdy přednost před vnitrostátní úpravou má vždy mezinárodní smlouva upravující spolupráci s mezinárodním soudem a předpisy mezinárodní organizace nebo soudu upravující řízení před takovým mezinárodním soudem (dále jen „předpisy mezinárodního soudu“)

S přijetím ZMJS došlo k nastolení nové koncepce spolupráce ČR s mezinárodním trestním soudem, mezinárodním trestním tribunálem nebo obdobných mezinárodních soudních orgánů s působností v trestních věcech (dále jen „mezinárodní soud“). Tato koncepce rozlišuje tři druhy mezinárodních soudů dle toho, do jaké míry je nastavena obligatornost či fakultativnost spolupráce vzhledem k mezinárodněprávnímu základu, kterým byly tyto platformy zřízeny, a jeho závaznosti. Rozhodujícím faktem je to, zda došlo (i jen in eventualis, jak tomu je například u Mezinárodního trestního soudu, kdy stíhání a trestání je v jeho působnosti, pokud ČR nebude sama schopna stíhat a trestat trestné činy) k přenesení pravomocí ve smyslu č. 10a Ústavy. Dle těchto kritérií tedy dělíme dle § 145 ZMJS 3 kategorie:

Do **první kategorie** spadá mezinárodní soud:

1. který byl ustaven mezinárodní smlouvou podle čl. 10a Ústavy ČR;
2. který byl ustaven rozhodnutím Rady bezpečnosti Organizace spojených národů vydaným podle kapitoly VII Charty Organizace spojených národů, kterým je ČR vázána; nebo
3. s nímž je ČR podle rozhodnutí Rady bezpečnosti Organizace spojených národů vydaného podle kapitoly VII Charty Organizace spojených národů, kterým je ČR vázána, s takovým mezinárodním soudem povinna spolupracovat.

Se soudem, spadajícím do této kategorie, ČR musí spolupracovat, jelikož mezi nimi došlo k přenosu pravomoci. Tyto soudy mají oprávnění stíhat a trestat i trestné činy, které patří do působnosti států, a jejich rozsudky vytváří překážku věci rozsouzené ve vztahu k národnímu trestnímu řízení. Je tomu tak v případě Mezinárodního trestního soudu, jehož je ČR členem od 1. 10. 2009 (zřízen Římským statutem Mezinárodního trestního soudu) či v případě OSN, kdy Rada bezpečnosti má pravomoc zřizovat, v rámci opatření na ochranu

míru, pomocné orgány, tj. mezinárodní trestní soudy a tribunály (ad hoc tribunály, např. Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii – zřízeno rezolucí Rady bezpečnosti č. 827 v roce 1993, Mezinárodní trestní tribunál pro Rwandu – zřízen rezolucí Rady bezpečnosti č. 955 v roce 1994) a Mezinárodní zbytkový mechanismus pro trestní tribunály (zřízen rezolucí č. 1966 v roce 2010) a může vykonávat soudní funkce, a tedy i ukládat státům povinnost součinnosti s ním. Spolupráce se soudy z této kategorie je povinností s omezeným počtem výjimek.

Druhou kategorií je tzv. hybridní soud, jenž byl ustaven mezinárodní smlouvou mezi mezinárodní organizací, jejímž je ČR členem, nebo orgánem takové organizace a cizím státem, aniž by samotná ČR byla stranou smlouvy o zřízení daného soudu. Navíc je nutné, aby tento soud byl uveden v nařízení vlády na seznamu soudů, se kterými ČR spolupracuje. Mezi tyto soudy patří ku příkladu zvláštní soud pro Sierra Leone či zvláštní tribunál pro Libanon (zřízené mezinárodní smlouvou mezi OSN a Sierra Leone či Libanonem).¹⁴⁵ Spolupráce v tomto případě není povinností, ovšem na druhou stranu může být žádoucí, například pokud se na území ČR nachází svědci.¹⁴⁶

Třetí kategorií je soud, se kterým vyplývá ČR povinnost spolupracovat z jiného zákona nebo z mezinárodní smlouvy, kde by byla výslovně stanovena povinnost spolupráce s příslušným soudem. Tato možnost je otevřená pro budoucnost, jelikož v současné době žádné takové ustanovení se v našem právním řádu nenachází.¹⁴⁷

Justiční orgány jsou povinny dle § 146 ZMJS poskytovat všem těmto kategoriím potřebnou součinnost v souvislosti s prověřováním a stíháním činů, jenž je v jeho působnosti; stejně tak v souvislosti s výkonem trestů uložených mezinárodním soudem.

Mezi formy spolupráce s mezinárodním soudem patří právní pomoc (§ 155 – 163 ZMJS), předání osob (§ 164 – 170 ZMJS), výkon rozhodnutí (§ 171 – 180 ZMJS), předání a převzetí trestního řízení (§ 181 – 183 ZMJS) a průvoz osob (§ 184 ZMJS), kdy se přiměřeně použije obecná úprava mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech (viz výše).

6.1 Předání osob

Přestože je pro předání osob stanovena přiměřená použitelnost ustanovení dílu 2 hlavy II části třetí, zároveň je v § 164 ZMJS vyloučena použitelnost definice extradičního trestného

¹⁴⁵KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 503-505 (§ 145).

¹⁴⁶KUBÍČEK, Miroslav. *Základní principy a obecná pravidla spolupráce justičních orgánů České republiky s mezinárodními trestními soudy a tribunály z pohledu platné právní úpravy. Trestněprávní revue*, 2010, č. 4, s. 108.

¹⁴⁷KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 503-505 (§ 145).

činu a některých důvodů nepřipustnosti vydání a dalších ustanovení. Jedním z projevů přiměřenosti použití je také skutečnost, že pojem vydání (extradice) je ve vztahu k mezinárodním trestním soudům a tribunálům nahrazen pojmem předání, což musí reflektovat případné rozhodnutí.¹⁴⁸ Dle § 165 ZMJS bude v případě předávání osoby mezinárodnímu soudu příslušný Krajský soud v Praze a k souvisejícím úkonům státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Praze. Dle toho, pod jakou kategorií mezinárodní soud spadá, se odlišuje určité procesní postupy, které zákon stanoví. Na základě žádosti mezinárodního soudu může dojít k předběžné vazbě, která může být následně přeměna na vydávací vazbu. § 167 ZMJS upravuje předběžné šetření, jež rozlišuje podle toho, k jakému druhu mezinárodního soudu se má předání uskutečnit. Jde-li o předání osoby mezinárodnímu soudu první kategorie, dojde pouze k předběžnému šetření, jež bude vedeno za účelem, aby došlo ke zjištění, zda:

1. osoba, o jejíž předání jde, je osobou, na kterou byl mezinárodním soudem vydán zatýkací rozkaz;
2. zadržení osoby proběhlo v souladu se zákonem;
3. ze strany orgánů ČR byla dodržena práva osoby stanovená právními předpisy ČR a předpisy mezinárodního soudu.

Dané řízení vede státní zástupce (nebo po skončení předběžného šetření soud), kdy o výsledku předběžného šetření neprodleně prostřednictvím ministerstva informuje mezinárodní soud a požádá jej o vyjádření, zda na předání osoby trvá. Poté soud zpravidla na návrh státního zástupce přikáže předání, k čemuž dojde zpravidla do 30 dnů od doručení žádosti nebo příkazu mezinárodního soudu k předání osob (§ 168 ZMJS). K samotnému předání dojde buď na území ČR, nebo Policie ČR předá danou osobu orgánům mezinárodního soudu na místě určeném mezinárodním soudem v cizím státu (§ 168 odst. 3). Může ovšem také nastat situace dle § 169 odst. 1 ZMJS, kdy kvůli tomu, že osoba již nebude nezbytná u mezinárodního soudu, dojde pouze k dočasnému vydání osoby. Odložení předání osoby je v tomto případě vyloučeno.

V případě soudů kategorie druhé, rozhodování o předání mezinárodnímu soudu se podobá spíše předání dle Evropského zatýkacího rozkazu, kdy se rozhoduje dle § 168 odst. 2 ZMJS přímo o předání osoby. Rozdílem oproti první kategorii je rozhodování, ne přikázání, zda dojde k předání, o čemž po skončení předběžného šetření rozhodne soud ve veřejném zasedání na návrh státního zástupce. Pokud je dán některý z důvodů nepřipustnosti předání

¹⁴⁸KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 541-543 (§ 164).

uvedený v § 91 odst. 1 písm. a), h), i), n), o) nebo p), rozhodne soud o nepovolení předání. Proti těmto rozhodnutím je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.¹⁴⁹ Může také dojít k odložení předání i dočasnému předání, ovšem pouze se souhlasem mezinárodního soudu (§ 169 odst. 1 a 2 ZMJS).

Úprava předávání, rozhodování o přípustnosti předání a o povolení předání mezinárodnímu soudu z třetí kategorie vychází z § 95 - 97 ZMJS, čili postup v tomto případě bude stejný, jako v případě mezinárodní spolupráce s cizím státem.¹⁵⁰

6.2 Mezinárodní trestní soud

Jedním z nejvýznamnějších mezinárodních soudů je Mezinárodní trestní soud International Criminal Court (dále jen „ICC“), jenž byl založen 1. 7. 2002 Římským statutem a pod jehož jurisdikci spadá 122 států. ICC je historicky prvním stálým soudním orgánem, jenž se zabývá trestním soudnictvím OSN. Do doby jeho vzniku mezinárodní soudy mohly maximálně požadovat po jednotlivých státech, aby případné jednotlivce stíhaly, druhou možností řešení zločinů na mezinárodní úrovni byly pouze mezinárodní trestní soudy ad hoc, např. Mezinárodní trestní soud pro bývalou Jugoslávii, Norimberský tribunál, ...). Tyto způsoby ovšem nezajišťovaly pružnost a aktuálnost stíhání, což vedlo k úsilí ustanovit ICC, jehož vytvořením *by měla být naplněna důležitá zásada - zásada včasného stíhání porušitele práva*.¹⁵¹ Vytvoření tohoto soudu má obrovský význam pro mezinárodní právo, kdy konečně byl vytvořen mezinárodní mechanismus, jenž bude dohlížet nad výkonem spravedlnosti napříč světem, kdy bude vyšetřovat a stíhat případy hrubého porušování lidských práv.¹⁵² *Pod jeho pravomoc náleží stíhat nejzávažnější trestné činy: válečné zločiny, zločiny proti lidskosti, genocidii a zločin agrese spáchané po 1. 7. 2002.*¹⁵³

Státy svým podpisem Římského statutu zajistily ICC univerzální jurisdikci. Zajímavým faktem je počáteční podpora USA ke vzniku tohoto soudu, kdy se ovšem nakonec jurisdikci soudu nepodřídily a nepatří tedy mezi smluvní strany Římského statutu. Navíc v srpnu roku 2002 prezident USA George W. Bush podepsal akt, kterým se USA vymezuje od Mezinárodního trestního soudu, zakazuje vzájemnou spolupráci, a kterým chrání určité

¹⁴⁹KUBÍČEK, PŘEMYSL: *Zákon o mezinárodní ...* s. 551-552 (§ 168).

¹⁵⁰Tamtéž, s. 552.

¹⁵¹JUKL, Marek. *Čím je Mezinárodní trestní soud?* [online]. Cervenkykriz.eu, 2010 [cit. 8. 11. 2014]. Dostupné na <<http://cervenkykriz.eu/cz/mezinarsoud.aspx>>.

¹⁵²GUPTA. Sunil Kumar, Extradition Law and the International Criminal Court. *California Criminal Law Review*. 2000, vol. 3, s. 2.

¹⁵³JUKL, Marek. *Čím je Mezinárodní trestní soud?* [online]. Cervenkykriz.eu, 2010 [cit. 8. 11. 2014]. Dostupné na <<http://cervenkykriz.eu/cz/mezinarsoud.aspx>>.

skupiny amerických občanů před stíháním mezinárodním trestním soudem (Protection Act of 2002). V současné době americký postoj se vůči tomuto soudu mírně zlepšil. Obamova politika má tendence spíše podporovat a napomáhat fungování tohoto soudu.¹⁵⁴ Přestože ČR podepsala statut již v roce 1999, ke konečné ratifikaci prezidentem došlo až v roce 2009, kdy Římský statut vstoupil v platnost 1. 10. 2009. V tomto rozmezí byly diskutovány nejrůznější problematické aspekty, například vydávání vlastních občanů (v tomto případě došlo k prolomení absolutního zákazu vydávání vlastních občanů).¹⁵⁵

Tento soud sídlící v Haagu je první stálý mezinárodní soud mající pravomoc stíhat jednotlivce pro ty nejzávažnější zločiny, které ovlivňují mezinárodní společenství a byly buď spáchány na území států, které přijaly ICC jurisdikci, nebo se jich dopustili občané těchto zemí. Výjimečně pravomoc tohoto soudu může spadat i na případy, kdy nečlenské státy přijmou pro konkrétní případ jurisdikci ICC, aby danou kauzu vyřešil. V případě, že ICC se rozhodne stíhat určitou osobu, dle článku 89 Římského statutu, soud zažádá o její vydání z jakéhokoliv státu, kde se daná osoba nalézá. Samozřejmě pokud se osoba nachází v zemi, jež není stranou Římského statutu, tak tato země nemá žádnou povinnost reagovat na danou žádost¹⁵⁶ a nastalá situace může způsobit vážné překážky, kvůli kterým dochází k průtahům či neúspěšnému vyšetřování a následnému nemožnému stíhání.¹⁵⁷ Prostředek, jak zmírnit tento fakt, je v nejlepším případě přistoupení všech států světa k Římskému statutu, či alespoň snaha, aby co nejvíce států přijímalo extradiční mezinárodní smlouvy postihující mezinárodní zločiny,¹⁵⁸ kdy budou v případě extradiční žádosti, za splnění podmínek, povinny vyhovět vydání osob.

Na přelomu května a června 2010 se konala Revizní konference Římského statutu, vedoucí k přijetí několika změn, mezi které patřilo:

1. rozšíření okruhu stíhaných válečných zločinů o určité typy zločinů ve vnitrostátním ozbrojeném konfliktu, kdy do té doby pod jurisdikci soudu spadaly jen mezinárodní ozbrojené konflikty,

¹⁵⁴BARBOUR, Emily C., WEED, Matthew C. The International Criminal Court (ICC):Jurisdiction, Extradition, and U.S. Policy. *Analyst in Foreign Policy Legislation*, Congressional Research Service, 2010, s. 4-7.

¹⁵⁵JUKL, Marek. *Čím je Mezinárodní trestní soud?* [online]. Cervenkykriz.eu, 2010 [cit. 8. 11. 2014]. Dostupné na <<http://cervenkykriz.eu/cz/mezinarsoud.aspx>>.

¹⁵⁶BARBOUR, Emily C., WEED, Matthew C. The International Criminal Court (ICC):Jurisdiction, Extradition, and U.S. Policy. *Analyst in Foreign Policy Legislation*, Congressional Research Service, 2010, s. 4-19

¹⁵⁷GUPTA. Sunil Kumar, Extradition Law and the International Criminal Court. *California Criminal Law Review*. 2000, vol. 3, s. 19.

¹⁵⁸Tamtéž, s. 35.

2. doplnění definice zločinu agrese, tj. jednání osoby směřující k rozpoutání války, která je v rozporu s normami mezinárodního práva (útočný čin).¹⁵⁹

6.3 Vnímání extradice na poli mezinárodních soudů

Vydávání osob mezinárodním soudům v případě soudů 1. kategorie je takřka povinností smluvních států příslušných statutů. V tomto případě dané soudy, respektive jejich soudci, mají účinný prostředek, jak získat danou osobu, vést s ní případný proces a tedy i možnost spravedlivě rozhodnout. Tyto mezinárodní soudy mají sice výjimečnou jurisdikci, ovšem nesmíme zapomenout, že tato pravomoc se vztahuje jen vždy k dříve vytyčeným způsobům kriminálního jednání, k čemuž státy svolily při postoupení své jurisdikce v těchto věcech mezinárodním soudům. Jedná se zejména o ty nejzávažnější zločiny, jež směřují vůči mezinárodnímu společenství.¹⁶⁰ Dalším problémem je fakt, že žádný z těchto soudů nemá tak širokou jurisdikci, která by spadala na všechny státy světa, tudíž různí pachatelé se mohou vyhýbat jejich vydání tím, že odcestují do zemí, jež nejsou smluvními stranami, čímž dojde ke zmaření extradice.

Aby k vydání opravdu došlo, dotčené země musí být členskými stranami a ve svých právních rádech mít zakotvenou odpovídající legislativu, která bude pamatovat na případné mezery statutu. Za těchto okolností soudní mechanismy mohou přispět k prosazení dokonalejšího a bezpodmínečného vydávání pachatele a dosáhnout tak náležitého řízení ohledně jeho případné viny.

¹⁵⁹JUKL, Marek. *Čím je Mezinárodní trestní soud?* [online]. Cervenkykriž.eu, 2010 [cit. 8. 11. 2014]. Dostupné na <<http://cervenkykriž.eu/cz/mezinarsoud.aspx>>.

¹⁶⁰BARBOUR, Emily C., WEED, Matthew C. The International Criminal Court (ICC):Jurisdiction, Extradition, and U. S. Policy. *Analyst in Foreign Policy Legislation*, Congressional Research Service, 2010, s. 2.

Závěr

Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech je v současné době mimořádně rozvíjející se oblast. Poskytuje velké množství nástrojů, jež státy mohou při výkonu své trestní pravomoci využívat. Jednou z nejdiskutovanějších forem, která zasahuje do suverenity států, je extradice, jež by měla být zásadním nástrojem napomáhajícím dosahování spravedlnosti bez ohledu na hranice státu.

Česká právní úprava extradice se nachází od počátku roku 2014 v zákoně o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, kdy si ovšem jen s tímto zákonem nemůžeme vystačit, neboť při extradičním řízení s cizími státy je nutné respektovat úpravu stanovenou mezinárodními smlouvami, jež mohou řízení a jeho náležitosti upravovat odlišně. Tato právní oblast byla tak nepřehledná, že českém právním řádu významně prospělo, že se zákonodárce uchýlil k vytvoření speciálního zákona, jenž účelně a přehledně upravuje přeshraniční spolupráci v trestní oblasti, jednotlivé formy této kooperace, a tedy i základní podmínky a náležitosti extradičního řízení.

V současné době existuje velké množství mezinárodních smluv týkající se problematiky vydávání. K jejich uzavírání dochází jednak na úrovni mezinárodních organizací, upravující zejména pouze obecně řízení a zásady extradice. Rovněž dochází k uzavírání mezi dvěma jednotlivými státy, kdy tyto bilaterální smlouvy jsou způsobilejší stanovit přílehavější úpravu k řešení konkrétních problematických vztahů dvou států. Ku příkladu pro ČR by bylo momentálně přínosné uzavřít smlouvu s Vietnamem, jehož státní občané patří mezi velmi početnou menšinu žijící v ČR, která ve vysokých číslech figuruje v rámci páčání drogové kriminality. Vietnamské drogové mafie jsou hlavními výrobci a distributory drog u nás.¹⁶¹ Usnadnění extradičního řízení by tak mohlo mít potřebnou preventivní funkci odrazující od páčání trestných činů.

ČR má již od 20. let 20. století uzavřenou platnou extradiční smlouvu s USA. Dalo by se říci, že dlouholetá platnost smlouvy, jejíž znění nikdy nevzbudilo kritiku veřejnosti, zaručuje pohotové extradiční řízení mezi těmito státy. Na případu Dahlgren je ovšem zřejmé, že tomu tak není. USA je přitom zemí, u které se - díky její politické a mezinárodní orientaci spolu s faktem, že je jednou ze zemí, kde není zakotven zákaz vydávání vlastních občanů - jeví, že k této formě mezinárodní spolupráce bude otevřená. Dané extradiční řízení v kauze Dalghren ovšem, přestože ČR poskytla USA důkazy osvědčující nadevší pochybnost vinu, už

¹⁶¹usnesení vlády ČR č. 919, ze dne 12. listopadu 2014, ke koncepci boje proti organizovanému zločinu za období let 2015-2017, s. 13.

trvá velmi dlouho a USA se nejeví, že by v nejbližší době kladně rozhodly o vydání Dahlgrena. Americké špatné zkušenosti s ne zcela hladkým průběhem vyřizování svých extradičních žádostí, kauza s UK týkající se extradiční smlouvy, nutnost řešit vnitrostátní extradici jsou faktory ovlivňující aktuální průtahy a neochotu příslušných orgánů.

Je jasné, že k porušování smluv každého druhu bude vždy docházet, ne jinak je tomu u smluv extradičních. Státy, jež chtějí být důvěryhodnými hráči na mezinárodním poli, by však měly vždy dbát o dodržování smluvních závazků a tím tedy napomáhat účelu smluv a efektivnosti extradice.

Významným krokem vpřed je kooperace na úrovni EU díky zavedenému Evropskému zatýkacímu rozkazu. Přímý styk justičních orgánů a méně přísné podmínky, které je nutné splnit k předání (tj. výslovné odstranění zákazu vydávání vlastních občanů, zjemnění zásady speciality při vydávání, odstranění zkoumání požadavku oboustranné trestnosti u trestných činů, u kterých je stanovena horní sazba nad 3 roky) jsou jasným důkazem, že došlo k pohotovějšímu procesu extradice na unijní úrovni. Také přesun hlavní rozhodovací pravomoci z ministra, jehož jednání nemůže být nikdy oproštěno od politické intervence, na soudy, jež jsou, respektive měly by být, zárukou nezávislosti a nestrannosti, je krokem k větší transparentnosti rozhodování o extradici osob.

Rovněž spolupráce s mezinárodními trestními soudy stanovuje jasnější a snadnější pravidla pro extradiční řízení. Postoupení jurisdikce těmto institucím, jež mají za cíl potírání mezinárodní zločinnosti, a zakotvení souladné úpravy v právních rádech států, vede k méně problematickému předávání osob v této oblasti mezinárodní justiční spolupráce.

Je těžké jasně a jednoznačně zodpovědět položenou výzkumnou otázku, zda je v současné době extradice skutečně účelným nástrojem sloužícím k dosažení spravedlnosti. Domnívám se však, že nikoliv, jelikož praxe s vydáváním osob, jak byla nastíněna výše v textu práce, tomu nenasvědčuje. Podmínky se zdají být jasně stanovené, přesto však při dodání dostatečných důkazů prokazujících vinu konkrétní osoby nedochází vždy k jejímu vydání. Je tedy na místě zamyslet se, zda bezpodmínečné lpění na určitých zásadách není nástrojem k znemožnění vydávání. Dle mého názoru tomu tak je u zákazu vydávání vlastních občanů.

V době, kdy cestování napříč světem a překročení státních hranic většiny států nevyžaduje komplikované administrativní postupy, je spáchání trestného činu v zahraničí stejně bezproblémové a časté, jako na území domovského státu. Při současném lpění na dodržení ostatních podmínek materiálního extradičního práva (zásada oboustranné trestnosti,

horní hranice trestní sazby, zásada vzájemnosti, nepřipustnost trestání pro určité druhy trestných činů aj.) spolu se zásadami plynoucích z úmluv týkajících se důstojného a lidského zacházení, je neopodstatněné, proč by nemělo dojít k vydávání osob do státu, kde se pachatelé dopustili trestného jednání, aby tak mohly být přítomny trestnímu stíhání a samotnému řízení.

K porovnání s extradicí se nabízí institut předání a převzetí trestního řízení. Touto formou spolupráce se ČR sice může domoci spravedlivého procesu pro domnělého pachatele v jiné zemi, a tím dosáhnout jeho případného odsouzení a potrestání, ovšem po stránce faktické škody bude pro poškozené vždy tento institut nedostačující. Jen těžko budou schopni připojit se s návrhem na náhradu škody k trestnímu řízení probíhajícímu v cizině, jednak z důvodu vzdálenosti, jednak z důvodu neznalosti cizího práva a jazyka. Nicméně i kdyby své právo uplatili, za situace, kdy nedochází ani k bezvýhradnému dodržování extradičních smluv, si lze v případě převzetí trestního stíhání jen těžko představit ochotu států přiznat uplatněný nárok na náhradu škody.¹⁶² Na první pohled tak předání trestního řízení do zahraničí může být uspokojivou formou mezinárodní justiční spolupráce, ale je tu celá řada aspektů, která to popírají:

1. psychologický aspekt: poškození a ostatní veřejnost se neúčastní procesu v cizině;
2. důkazní aspekt: poskytování svědectví je komplikované a spojené s vyššími náklady pro všechny strany;
3. reparační aspekt: složitost uplatnění nároku na náhradu škody.

Byť mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech disponuje velkým počtem nástrojů, samotné vydání pachatele do ČR k trestnímu stíhání a následnému potrestání nemohou jiné formy spolupráce nahradit. Je tedy třeba usilovat, všemi dostupnými prostředky, o zefektivnění extradice a budovat důvěru mezi smluvními státy extradičních dohod tak, aby se extradiční řízení stalo standardním způsobem výkonu spravedlnosti.

¹⁶²S výjimkou států EU, jejichž vztah je upraven např. Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu. Úř. věst. L 315, 14. listopadu 2012. s. 57-73.

Zdroje

Bibliografie

- BLEKXTOON, Rob a kolektiv. *Handbook on the European Arrest Warrant*. The Hague: T.M.C. Asser press, 2005. 283 s.
- FENYK, Jaroslav, ONDRUŠ, Radek: *Právní styk s cizinou v trestním a netrestním řízení a před orgány veřejné správy*. Praha: Linde, 1997. 595 s.
- FLETCHER, Maria, LÖÖF, Robin, GILMORE, Bill. *EU criminal law and justice*. Cheltenham: Edward Elgar, 2008. 235 s.
- GUILD, Espeth. *A challenge for European Law: The Merging of Internal and External Security. Constitutional Challenges to the European Arrest Warrant*. Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 2006. 272 s.
- HENDRYCH, D. a kolektiv. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 423 s.
- JELÍNEK, Jiří a kolektiv. *Trestní právo Evropské Unie*. Praha: Leges, 2014. 368 stran.
- JELÍNEK, Jiří a kolektiv. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 4. vydání. Praha: Leges, 2014, 976 s.
- JELÍNEK, Jiří a kolektiv. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013. 864 s.
- KEIJTZER, Nico a kolektiv. *The European Arrest Warrant in Practise*. The Hague: T.M.C. Press, 2009. 428 s.
- KLOUČKOVÁ, Světlana, FENYK, Jaroslav. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. vyd. Praha: Linde Praha a.s., 2005. 972 s.
- KMEC, Jiří. *Evropské trestní práva. Mechanismy europeizace trestního práva a vytváření skutečného evropského trestního práva*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2006. 217 s.
- KRATOCHVÍL, Vladimír. *České trestní právo hmotné a procesní v evropském právním prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, tisk: Tribun EU, 2009. 184 s.
- KUBÍČEK, Miroslav. PŘEMYSL, Polák. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. 1104 s.

- Ministerstvo spravedlnosti. *Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů*. 169 s.
- MITSILEGAS, Valsamis. *EU criminal law*. Oxford: Hart Publishing Ltd., 2009. 352 s.
- NOVOTNÁ, Jaroslava. *Manuál státního zástupce a soudce pro postup v právním styku s cizinou ve věcech trestních. První díl*. Praha: LexisNexisCZ s.r.o., 2007. 242 s.
- PIKNA, Bohumil. *Evropská unie. Vnitřní a vnější bezpečnost a ochrana základních práv*. Praha: Linde, 2002. 473 s.
- PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva prizmatem Lisabonské smlouvy*. 2. vydání. Praha: Linde, 2010. 422 stran.
- TOMÁŠEK, Michal a kol. *Europeizace trestního práva*. Praha: Linde, 2009. 459 s.

Články

- BARBOUR, Emily C., WEED, Matthew C. The International Criminal Court (ICC): Jurisdiction, Extradition, and U. S. Policy. *Analyst in Foreign Policy Legislation*, Congressional Research Service, 2010, s. 4-19.
- GUPTA. Sunil Kumar, Extradition Law and the International Criminal Court. *California Criminal Law Review*. 2000, vol. 3, s. 1-36.
- Increased Extraditions to United States, with Record Number from Mexico; Some Extraditions from United Kingdom Face Difficulty. *The American Journal of International Law*. 2010, vol. 104, No. 1, s. 124-126.
- KUBÍČEK, Miroslav. Základní principy a obecná pravidla spolupráce justičních orgánů České republiky s mezinárodními trestními soudy a tribunály z pohledu platné právní úpravy. *Trestněprávní revue*, 2010, č. 4, s. 106-124.
- KUHN, K. Extradition from the United States of American Citizens under Existing Treaties. *The American Journal of International Law*, 1937, vol. 31, no. 3, s. 476-480.
- LARDO, Alison E. The 2003 extradition treaty between the United States and United Kingdom: towards a solution to transnational white collar crime prosecution? *Emory international law review*, vol. 20, č. 867-903.
- MAGNUSON, William. The Domestic Politics of International Extradition. *Virginia journal of international law*, 2012, vol. 52, s. 839-901.

Právní předpisy

- Mezinárodní smlouva č.48/1926 Sb., O vzájemném vydávání cizinců ze dne 2. července 1925., ve znění pozdějších předpisů.
- Rámcové Rozhodnutí Rady 2002/465/SVV ze dne 13. června 2002, o společných vyšetřovacích týmech. Úř. věst. L 162, 20. června 2002, s. 1-3.
- Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/JVV ze dne 13. června 2002, o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy. Úř. Věst. L 190, 18. Července 2002, s. 1-20.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu. Úř. věst. L 315, 14. listopadu 2012, s. 57-73.
- Smlouva č. 2007/C306/01 ze dne 17. prosince 2007, Lisabonská smlouva pozměňující smlouvu o Evropské unii a smlouvu o založení evropského společenství. Úř. Věst. C 306/1
- Smlouva č. 2012/C326/01 ze dne 13. prosince 2007, O Evropské unii. Úř. Věst. C 326 26. října 2012, s. 1-390.
- Smlouva č. 2012/C326/01 ze dne 13. prosince 2007, O fungování Evropské unie. Úř. Věst. C 326, 26. října 2012, s. 1-390.
- United States Code, 2006 Edition, Supplement 5, Title 18 - crimes and criminal procedure. Dostupné na <http://www.gpo.gov/fdsys/granule/USCODE-2011-title18/USCODE-2011-title18-partII-chap209-sec3196>.
- Úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie z 29. května 2000 (č. 55/2006 Sb.m.s.).
- Usnesení vlády ČR č. 919, ze dne 12. Listopadu 2014, ke koncepci boje proti organizovanému zločinu za období let 2015-2017.
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České Republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

Judikatura

- Nález Ústavního soudu ze dne 3. května 2006, sp. zn. Pl. ÚS 66/04.
- Nález Ústavního soudu ze dne 29. ledna 2008, sp. zn. Pl. ÚS 63/06.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. ledna 2003, sp. zn. 4 Tz 82/2002.

Internetové stránky

- BINYON, Michael. *Onesided treaty was meant to handle terrorist suspects* [online]. Thetimes.co.uk, 28. Června 2006 [cit. 25. října 2014]. Dostupné na <<http://thetimes.co.uk/tto/law/article2214834.ece>>.
- *Britského hackera, který naboural síť Pentagonu, budou soudit v USA* [online]. Zpravy.idnes.cz, 31. července 2009 [cit. 8. 11. 2014]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/britskeho-hackera-ktery-naboural-sit-pentagonu-budou-soudit-v-usa-10d-/zahranicni.aspx?c=A090731_165551_zahranicni_stf>.
- *Hacker loses extradition appeal* [online]. news.bbc.co.uk, 31. Července 2009. [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/8177561.stm>>.
- House of Commons, Home Affairs Committee: *The US-UK Extradition Treaty. Twentieth Report of Session 2010-12.* [online]. publications.parliament.uk, 30. Března 2012 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://publications.parliament.uk/pa/cm201012/cmselect/cmhaff/644/644.pdf>>.
- Human Rights Joint Committee: *The UK's bilateral extradition treaties. US-UK Extradition Treaty 2003. The Human Rights Implications of UK Extradition Policy* [online]. publications.parliament.uk, 22. června 2011 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://publications.parliament.uk/pa/jt201012/jtselect/jtrightts/156/15608.htm#note203>>.
- JEMELKA, Petr. *Komplíce "andělské d'áblice" chytily u hranic* [online]. zpravy.aktualne.cz, 31. ledna 2014 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/komplisce-andelske-dablice-chytili-u-hranic/r~6dcd9b7c8a7411e384ac002590604f2e/>>.
- JUKL, Marek. *Čím je Mezinárodní trestní soud?* [online]. Cervenkykriž.eu, 2010 [cit. 8. 11. 2014]. Dostupné na <<http://cervenkykriž.eu/cz/mezinarsoud.aspx>>.
- MAY, Theresa, Home Office. *Sir Scott Baker will lead review of extradition* [online]. gov.uk, 14. října 2010 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na

- <<https://www.gov.uk/government/news/sir-scott-baker-will-lead-review-of-extradition>>.
- Ministerstvo spravedlnosti ČR, mezinárodní odbor trestní, mezinárodní odbor civilní: *Přehled hlavních dvoustranných smluv o mezinárodní právní pomoci v oblasti trestní a civilní a dokumentů souvisejících* [online]. portal.justice.cz, 18. ledna 2011 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=386&d=11319>>.
 - Ministerstvo spravedlnosti ČR, mezinárodní odbor trestní, mezinárodní odbor civilní, samostatné oddělení mezinárodní spolupráce: *Přehled hlavních mnohostranných smluv o mezinárodní právní pomoci v oblasti trestní a civilní a dokumentů souvisejících* [online]. portal.justice.cz, 12. prosince 2011 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=5120&d=8743>>.
 - Mezinárodní sekce Ministerstva spravedlnosti ČR. *Panama vydala historicky prvního odsouzeného do České republiky* [online]. novinky.cz, 2. října 2014 [cit. 27. 3. 2015]. Dostupné na <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=2375&d=338397>>.
 - NADEAU, Barbie Latza. *Italian court explains Amanda Knox conviction ?* [online]. Edition.cnn.com, 1. května 2014 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://edition.cnn.com/2014/04/29/world/europe/italy-amanda-knox/index.html?iref=allsearch>>.
 - POHANKA, Vít, REZKOVÁ, Karolína, BERNARDY, David. *USA některé své občany ke stíhání do Evropy vydaly, byli ale obviněni z terorismu* [online]. m.rozhlas.cz, 29. května 2013 [cit. 8. 11. 2014]. Dostupné na <http://m.rozhlas.cz/zpravy/amerika/_zprava/1218121>.
 - POLÁK, Přemysl. KUBÍČEK, Miroslav. *Vybrané koncepční změny obsažené v návrhu zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.* [online]. ok.cz [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <http://ok.cz/iksp/docs/aidp_121018.pdf>.
 - *Prokuratura navrhla zamítnout Dahlgrenovu stížnost na vydání do ČR* [online]. ceskatelevize.cz, 14. ledna 2014 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://eskatelevize.cz/ct24/svet/258221-prokuratura-navrhla-zamitnout-dahlgrenovu-stiznost-na-vydani-do-cr/>>.
 - *Q&A: The NatWest Three* [online]. news.bbc.co.uk, 29. listopadu 2007 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/business/5164652.stm>>.

- QUINN, James: *Natwest-three banker David Bermingham pleads for extradition law changes* [online]. telegraph.co.uk, 13. únor 2011 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://telegraph.co.uk/finance/newsbysector/banksandfinance/8320528/Natwest-three-banker-David-Bermingham-pleads-for-extradition-law-changes.html>>.
- RAŠ. *Rok od čtyřnásobné vraždy: Dahlgren stále bojuje proti svému vydání* [online]. ceskatelevize.cz, 22. května 2014 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/274018-rok-od-ctyrnasobne-vrazdy-dahlgren-stale-bojuje-proti-svemu-vydani/>>.
- TAUŠOVÁ, Zuzana. *Je klišé, že USA své občany nevydávají, říká ke kauze Dahlgren novinář* [online]. Brno.idnes.cz, 22. května 2014 [cit. 25. října 2014]. Dostupné na <http://brno.idnes.cz/vrazda-ivanovice-kevin-dahlgren-rozhovor-zpravodaj-ceske-televize-reznicke-1si-/brno-zpravy.aspx?c=A140521_190133_brno-zpravy_jj>.
- The Home Office. *Independent review of the United Kingdom's extradition arrangements* [online]. gov.uk, 18 října 2011 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<https://www.gov.uk/government/publications/independent-review-of-the-united-kingdoms-extradition-arrangements>>, <https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/117673/extradition-review.pdf>.
- Tiskový odbor Ministerstva spravedlnosti ČR. *Argentina vydala odsouzeného do České republiky* [online]. portal.justice.cz, 11. listopadu 2014 [cit. 27. 3. 2015]. Dostupné na <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=2375&d=339228>>.
- *US extradition law not biased against Britons - judge* [online]. news.bbc.co.uk, 18. říjen 2011. [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://www.bbc.co.uk/news/uk-15351357>>.
- VACULÍK, Radim. *Dahlgren je v americkém vězení už rok a půl, Česko doufá v jeho vydání.* [online]. novinky.cz, 14. listopadu 2014 [cit. 12. 1. 2014]. Dostupné na <<http://novinky.cz/krimi/353476-dahlgren-je-v-americkem-vezeni-uz-rok-a-pul-cesko-doufa-v-jeho-vydani.html>>.
- WILKINSON, Peter, *Amanda Knox retrial verdict: Six things to know* [online]. Edition.cnn.com, 31. ledna 2014 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://edition.cnn.com/2014/01/30/world/europe/italy-amanda-knox-verdict-explainer/>>.

- WILKINSON, Peter. *Would Italy ask for Knox to be extradited?* [online]. Edition.cnn.com, 1. ledna 2014 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://edition.cnn.com/2014/02/01/justice/knox-extradition/index.html?iref=allsearch>>.
- WMA, VER. *Americký soud souhlasil s vydáním Dahlgrena do Česka* [online]. ceskatelevize.cz, 12. září 2013 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://ceskatelevize.cz/ct24/domaci/241734-americky-soud-souhlasil-s-vydanim-dahlgrena-do-ceska/>>.

Shrnutí

Diplomová práce se zabývá posouzením efektivitu institutu extradice. Úvodní část je věnována obecnému pojmu mezinárodní justiční spolupráce v souvislosti s novým zákonem o mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech, jenž je účinný od 1. 1. 2014, dále se věnuje rozboru samotného pojmu extradice.

Těžiště práce spočívá v rozboru platné právní úpravy extradice a v řešení otázky, zda je extradice účinným instrumentem mezinárodní justiční spolupráce, zda lze zastoupit účel extradice jinými formami mezinárodní justiční spolupráce a jaký je přístup zemí k extradičnímu řízení. Součástí práce je posouzení rozdílností procesu extradice v rámci Evropské unie a naopak procesu vydávání mimo členské státy Evropské unie. Práce se také zabývá na extradicí s ohledem na spolupráci s mezinárodním trestním soudem.

V neposlední řadě je práce zaměřena na aktuální kauzu Kevina Dahlgrena, amerického občana, jenž se dle dostupných důkazů měl dopustit čtyřnásobné vraždy v Brně, a Česká republika požádala USA o jeho vydání.

Abstract

The thesis deals with evaluation of the effectiveness of an institute of the extradition. The first part is focused on the general concept of an international cooperation in a context of the new Act oriented on an international judicial cooperation in criminal matters, which is effective from 1. 1. 2014. Furthermore this diploma thesis analyses substantial research questions which are connected with analysis of a current legislation of the extradition and the analyse whether the extradition is an effective instrument of the international judicial cooperation; whether the purpose of extradition can be substituted by other forms of the international judicial cooperation. Next, diploma thesis compares general attitudes of states to the extradition. Another task in thesis is an assessment extradition differences between member states of the European Union and between non European Union Member States. The thesis also deals on extradition with regard to cooperation with the international criminal court. Finally, the author focused on the current Kevin Dahlgren case, an American citizen, who, according to available evidence, is accused to committee a quadruple murder in Brno, when Czech Republic asked USA for his extradition.

Seznam klíčových slov

Mezinárodní justiční spolupráce, extradice, materiální a formální extradiční právo, extradice v rámci Evropské unie, evropský zatýkací rozkaz, extradice mimo Evropskou unii, postoj USA k extradici, Kevin Dahlgren, extradice s ohledem na spolupráci s mezinárodním trestním soudem.

Key words

International judicial cooperation, extradition, material and formal extradition law, extradition in the European Union, European Arrest Warrant, extradition outside the European Union, the US attitude towards extradition, Kevin Dahlgren, extradition and international criminal court.

Příloha č. 1: Nepřípustnost vydání dle ZMJS

Vydání osoby do cizího státu je nepřípustné, pokud

- jde o státního občana České republiky, který nevyslovil se svým vydáním souhlas,
- jde o osobu, které byla v České republice udělena mezinárodní ochrana, a to v rozsahu ochrany poskytnuté této osobě jiným právním předpisem nebo mezinárodní smlouvou,
- tato osoba by byla vydáním vzhledem ke svému věku, osobním poměrům a závažnosti skutku, pro který se o vydání žádá, zřejmě nepřiměřeně postižena,
- trestní stíhání pro týž skutek je v České republice nepřípustné v důsledku udělení milosti nebo amnestie, jestliže skutek spadá do působnosti trestněprávních předpisů České republiky,
- skutek, pro který se o vydání žádá, není trestným činem podléhajícím vydání,
- trestný čin, pro který se o vydání žádá, má výlučně politický nebo vojenský charakter,
- skutek, pro který se o vydání žádá, spočívá výlučně v porušení daňových, celních, devizových nebo obdobných předpisů cizího státu, není-li zaručena vzájemnost,
- za trestný čin, pro který se o vydání žádá, je možné v cizím státu uložit trest smrti a cizí stát neposkytne ujištění, že trest smrti nebude uložen nebo vykonán,
- cizí stát žádá o vydání za účelem výkonu trestu smrti,
- trestní odpovědnost nebo výkon trestu nepodmíněného odnětí svobody pro týž skutek by byly podle právního řádu České republiky promlčeny,
- v České republice se proti téže osobě vede trestní řízení pro skutek, pro který se žádá o vydání, nebo skutek, pro který se žádá o vydání, byl zcela nebo zčásti spáchán na území České republiky, kromě případů, kdy je třeba dát přednost provedení trestního stíhání v cizím státu zejména z důvodu náležitého zjištění skutkového stavu nebo z důvodů týkajících se trestu nebo ochranného opatření anebo jejich výkonu,
- trestní stíhání pro týž skutek vedené proti této osobě v České republice skončilo pravomocným rozsudkem soudu nebo bylo rozhodnutím soudu nebo státního zástupce pravomocně zastaveno nebo skončilo jiným rozhodnutím se stejným účinkem, jestliže takové rozhodnutí nebylo zrušeno,
- trestní stíhání pro týž skutek vedené proti této osobě v jiném členském státu nebo v přidruženém státu skončilo rozhodnutím, které vytváří překážku věci pravomocně rozhodnuté podle § 11 odst. 2 trestního řádu, anebo trestní stíhání pro týž skutek vedené proti této osobě ve třetím státu skončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem nebo

jiným rozhodnutím soudu se stejným účinkem, jestliže takové rozhodnutí nebylo zrušeno a jestliže trest, pokud byl osobě, o jejíž vydání jde, uložen, byl již vykonán, je právě vykonáván anebo jej podle práva odsuzujícího státu již nelze vykonat,

- stát, z něhož byla osoba, o jejíž vydání jde, předtím do České republiky vydána nebo předána podle ustanovení části páté hlavy II, neudělil souhlas s vydáním do dalšího státu, s výjimkou případů, kdy se zásada speciality neuplatní,
- by bylo v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách, nebo
- je důvodná obava, že by osoba, o jejíž vydání jde, byla v cizím státu vystavena pronásledování z důvodu svého původu, rasy, náboženství, pohlaví, příslušnosti k určité národnosti nebo jiné skupině, státního občanství nebo pro své politické názory či jiných obdobných důvodů nebo že by se zhoršilo její postavení v trestním řízení nebo při výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody anebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody.¹⁶³

¹⁶³§ 91, zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

Příloha č. 2: Přehled hlavních mnohostranných smluv týkající se extradice

- Mezinárodní úmluva o potírání obchodu s děvčaty ze dne 4. května 1910 (vyhl. č. 160/1922 Sb.),
- Mezinárodní úmluva o potírání obchodu s ženami a dětmi ze dne 30. září 1921 (vyhl. č.123/1924 Sb.) a
- Mezinárodní úmluva o potírání obchodu s dospělými ženami ze dne 11. října 1933 (č.32/1936 Sb)
- Úmluva o potírání penězokazectví ze dne 20. dubna 1929 (č. 15/1932 Sb.)
- Úmluva proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami ze dne 20. prosince 1988 (č.462/1991 Sb.)
- Úmluva o zabránění a trestání trestných činů proti osobám požívající mezinárodní ochrany včetně diplomatických zástupců ze dne 14. prosince 1973 (č. 131/1978 Sb.)
- Mezinárodní úmluva o potlačování teroristických bombových útoků ze dne 15. prosince 1997 (č.80/2001 Sb. m. s.)
- Úmluva o potlačení protiprávního zmocnění se letadel ze dne 16. prosince 1970 (č.96/1974)
- Úmluva o potlačování protiprávních činů ohrožujících bezpečnost civilního letectví ze dne 32. září 1971 (č.16/1974 Sb.)
- Úmluva o trestných a některých jiných činech spáchaných na palubě letadla ze dne 14. září 1963 (č.102/1984 Sb.)
- Mezinárodní úmluva o potlačení a trestání zločinů apartheidu ze dne 30. listopadu 1973 (č. 116/1976 Sb.)
- Úmluva o zabránění a trestání zločinů genocidy ze dne 8. prosince 1948 (č.32/1955 Sb.)
- Úmluva o nepromlčitelnosti válečných zločinů a zločinů proti lidskosti ze dne 26. listopadu 1968 (č.53/1974 Sb.)
- Úmluva proti mučení a jinému krutému nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání ze dne 10. prosince 1984 (č.143/1988 Sb.)
- Úmluva o předávání odsouzených osob (č. 551/1992 Sb.)
- Úmluva o předávání osob odsouzených k trestu odnětí svobody k výkonu ve státě, jehož jsou státními občany (č. 121/1980 Sb.).¹⁶⁴

¹⁶⁴Ministerstvo spravedlnosti ČR, mezinárodní odbor trestní, mezinárodní odbor civilní, samostatné oddělení mezinárodní spolupráce: *Přehled hlavních mnohostranných smluv o mezinárodní právní pomoci v oblasti trestní a civilní a dokumentů souvisejících* [online]. portal.justice.cz, 12. prosince 2011 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=5120&d=8743>>.

Příloha č. 3: Přehled dvoustranných smluv týkající se extradice

- **Bahamy:** Smlouva mezi republikou Československou a Spojeným královstvím Velké Británie a Irska o vzájemném vydávání zločinců (Londýn, 11. 11. 1924) s Protokolem (Londýn, 4. 6. 1926; č. 211/1926 Sb. z. a n.)
- **Gambie:** Smlouva mezi republikou Československou a Spojeným královstvím Velké Británie a Irska o vzájemném vydávání zločinců (Londýn, 11. 11. 1924) s Protokolem (Londýn, 4. 6. 1926; č. 211/1926 Sb. z. a n.)
- **Chorvatsko:** Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Socialistickou federativní republikou Jugoslávií o vzájemném předávání odsouzených k výkonu trestu odnětí svobody (Praha, 23. 5. 1989; č. 473/1990 Sb.)
- **Indie** Smlouva mezi republikou Československou a Spojeným královstvím Velké Británie a Irska o vzájemném vydávání zločinců (Londýn, 11. 11. 1924) s Protokolem (Londýn, 4. 6. 1926; č. 211/1926 Sb. z. a n., č. 22/1928 Sb. z. a n.)
- **Kanada:** Smlouva mezi republikou Československou a Spojeným královstvím Velké Británie a Irska o vzájemném vydávání zločinců (Londýn, 11. 11. 1924) s Protokolem (Londýn, 4. 6. 1926; č. 211/1926 Sb. z. a n., č. 56/1929 Sb. z. a n.)
- **Keňa:** Smlouva mezi republikou Československou a Spojeným královstvím Velké Británie a Irska o vzájemném vydávání zločinců (Londýn, 11. 11. 1924) s Protokolem (Londýn, 4. 6. 1926; č. 211/1926 Sb. z. a n., výměna nót z 15. 1. 1970)
- **Monako:** Úmluva mezi Československem a knížetstvím Monackým o vydávání zločinců a právní pomoci ve věcech trestních (Paříž, 22. 12. 1934; č. 222/1936 Sb. z. a n.)
- **Německo:** Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vydávání ze 13. prosince 1957 a usnadnění jejího používání (Praha, 2. 2. 2000; č. 67/2002 Sb. m. s.)
- **Nový Zéland:** Smlouva mezi republikou Československou a Spojeným královstvím Velké Británie a Irska o vzájemném vydávání zločinců (Londýn, 11. 11. 1924) s Protokolem (Londýn, 4. 6. 1926; č. 211/1926 Sb. z. a n., č. 22/1928 Sb. z. a n., č. 73/1928 Sb. z. a n., č. 56/1929 Sb. z. a n., č. 166/1932 Sb. z. a n., č. 212/1934 Sb. z. a n., č. 25/1935 Sb. z. a n.)
- **Portugalsko:** Úmluva mezi republikou Československou a republikou Portugalskou o vydávání zločinců a právní pomoci ve věcech trestních

(Lisabon, 23. 11. 1927; č. 24/1931 Sb. z. a n.)

- **Rakousko:** Smlouva mezi Českou republikou a Rakouskou republikou o dodatku k Evropské úmluvě o vydávání z 13. prosince 1957 a o usnadnění jejího uplatnění (Vídeň, 27. 6. 1994, č. 2/1996 Sb.)
- **Spojené státy americké:** Smlouva mezi republikou Československou a Spojenými Státy Severoamerickými o vzájemném vydávání zločinců (Praha, 2. 7. 1925; č. 48/1926 Sb. z. a n.) ve znění Dodatkové úmluvy mezi republikou Československou a Spojenými Státy Americkými o vzájemném vydávání zločinců (Washington, 29. 4. 1935; č. 185/1935 Sb. z. a n.) a Druhé dodatkové úmluvy o vydávání mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými (Praha, 16. 5. 2006; č. 8/2010 Sb. m. s.)
- **Svazijsko:** Smlouva mezi republikou Československou a Spojeným královstvím Velké Británie a Irska o vzájemném vydávání zločinců (Londýn, 11. 11. 1924) s Protokolem (Londýn, 4. 6. 1926; č. 211/1926 Sb. z. a n.)
- **Španělsko:** Úmluva mezi republikou Československou a královstvím Španělským o vydávání zločinců a právní pomoci ve věcech trestních (Madrid, 26. 11. 1927; č. 20/1931 Sb. z. a n.)
- **Tunisko:** Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Tuniskou republikou o právní pomoci ve věcech občanských a trestních, o uznání a výkonu justičních rozhodnutí a o vydávání s Dodatkovým protokolem (Tunis, 12. 4. 1979; č. 40/1981 Sb.)
- **Uganda:** Smlouva mezi republikou Československou a Spojeným královstvím Velké Británie a Irska o vzájemném vydávání zločinců (Londýn, 11. 11. 1924) s Protokolem (Londýn, 4. 6. 1926; č. 211/1926 Sb. z. a n.)¹⁶⁵

¹⁶⁵Ministerstvo spravedlnosti ČR, mezinárodní odbor trestní, mezinárodní odbor civilní: *Přehled hlavních dvoustranných smluv o mezinárodní právní pomoci v oblasti trestní a civilní a dokumentů souvisejících* [online]. portal.justice.cz, 18. Ledna 2011 [cit. 8. 10. 2014]. Dostupné na <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=386&d=11319>>.